ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой Үнэн

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 269 (8176)
НОЯБРИИН 17
СУББОТО
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хүн зоной оюун бэлигые улам бадаруулха

Манай орондо арад зоной оюун бэлигые бадаруулгада ехэ анхарал хандуулагдана. Культурын байшан, клуб, библиотекэ, улаан булангуудай хүгжэдэ, мүн коллективүүдтэ хото хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностиин кружогууд хүдэлмэрилдэг. Хүдэлмэришэд, колхозно таряашад, албахаагшад, эдир залуушуулһаа эхилээд, үндэр наһатан хүрэтэр уранһайханай самодеятельностьдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, өөһэдынгөө бэлиг шадабарииe улам нарижуулна. Энээнэй ашаар үргэн олон арад зоной дундаһаа оюун бэлигтэ хүнүүд шалгаран гаржэжэ гарадаг байна.

Уран гоёор таарулжа табиhан зүжэг наадан гү, али концерт советскэ хүнүүдэй культурна эрилтые харюулжа, коммунизмын сарюун гоё ордоние байгуулха хэрэгтэнь тэдэние уряалан улам зоригжуултиигэжэ хүмүүжүүлхы тон ехэ үүргэ дүүргэнэ. Гадна, уранһайханай самодеятельность ажал хүдэлмэридөө алдар хойрогоор хандагшадые, архуу зайдан ябадалтаниие шүүмжэлхэ, сатирын хурса үгөөр шүүмжэлдэг байна.

Арад зоной оюун бэлигые бадаруулга хадаа түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалистическэ культурые, искусствын түйлалтануудые дэлгэрүүлхэ, парти, правительствын политикые арад зоной дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ эзэлнэ. Ажалшан арад зоной ургажа байһан культурна эрилтые хангалгада саг үргэлжын анхарал табидаг гарталал уранһайханай самодеятельность үргэн далайсатайгаар хүгжэнэ.

Байкало-Кударын аймагай культурын байшангайхид арад зоной оюун бэлигые бадаруулха хэрэгтэ ехэхэн оролдолго гаргана. Тэдэнэр самодеятельностьдэ оюун бэлигтэнние олоор хабаадуулжа, һонирхолтой зүжэг наада табидаг, хатар танец гэхэ мэтые аймагай театрын ажалшадта харуулдаг юм. Мүн хүдөө нютагуудаар ябажа, колхознигууд болон малһашадта зүжэг харуулдаг, дуу дууладаг. Самодеятельностьдэ хабаадагшад хабарай тарилгын, үбһэ, таряа хуряалгын үедэ уранһайханай агитбригада эмхидхээд, МТС, колхозуудаар ябажа, олон тоото зүжэг наада, концерт харуулһан юм. Тэдэнэр концертнүүдэ гансашье колхозой болон хүдөөгэй клубууд соо табидаг бэшэ, харин малажалай фермэнүүд, полевой стануудта ошожо харуулдаг байгаа.

Энэ коллектив колхознигууд болон механизаторнуудта гансал концертнүүдые харуулаад, хүдэлмэреэ хизаарладаггүй, харин тэндэ уранһайханай самодеятельность эмхидхэлгэдэ туһалдаг, хөөрэлдөө, уншалга үнгэргэдэг.

Гоёор дуулажа, һайнаар хатаржа, зүжэгүүдтэ һайса наадажа шададаг оюун бэлигтэй хүнүүдые шэлэн оложо, уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадуулха гээшэ тон шухала. Уранһайханай коллективэй ажалтань гол түлэб энээнһээ шалтгаалдыдаха бшуу. Хүдэлмэришэд, албахаагшад, студентнүүд, колхознигууд, интеллигентнэр, гэрэй эзэн эхэнэр ба бусад самодеятельностьдэ үргэнөөр хабаадуулагдаха зэргэтэй. Жэшээнь, Яруунын аймагай Культурын байшангай самодеятельностьдэ олон хүүгэдтэй, гэрэй эзэн эхэнэр Мария Федоровна Черепанова арбаад жэлэй туршада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ үе соо оронай классигуудай болон советскэ драматургнуудай пьесэнүүдэй арба гаран рольнуудта наадаһан байна. Гадна, арадай олон дуунуудые ирагуу гоёор дуулана.

Гэбэшье, арад зоной оюун бэлигые бадаруулха хэрэгтэ городтошье, хүдөө нютагуудташье горьтойхон дутагдалнууд үшөөл тохёолдоһоор. Уранһайханай самодеятельностьдэ, илангаяа тэрэнэй харалгада зарим колхозууд, эмхи зургаанууд оройдоо хабаадалсангүй байшадаг. Нёдондо жэлэй самодеятельностиин харалгада Зэдын, Хориин, Заиграйн ба бусад аймагуудай зарим колхозууд хабаадалсаагүй бэлэй.

Самодеятельностиин коллективүүд өөһэдынгөө репертуарые һайжаруулхын түлөө оролдолго гарганагүй. Мүн тэдээндэ республикын творческо эмхи зургаануудай зүгһөөшье зохихо туһаламжа үшөөл багаар үзүүлэгдэнэ. Илангаяа хүдөөгэй самодеятельностиин зарим коллективүүдэй тусхай репертуаргүй дээрэһээнь удха муутай зүйлнүүдые табиха ушарнууд заримдаа үзэгдэдэг байна. Иимэ дутагдалнуудые саашадаа тэсэжэ боломоор бэшэ!

1957 оной зун манай ороной столица Москвада «Эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө» гэһэн залуушуулай ба студентнүүдэй бүхэдэлхэйн VI фестиваль үнгэргэгдэхэнь. 1957 оной май һарада Улан-Удэ городто манай республикын залуушуулай «Ажал хүдэлмэреэ магтанамди» гэһэн фестиваль болохо. Манай ороной бэшэшье республика, областьнуудаар тиимэ фестивальнууд үнгэргэгдэхэ юм. Тиигээд хэдэн мянгаад залуушуул Бүхэсоюзна фестивальда Москва город ошохо байна.

Энэ хадаа манай залуушуулай ажабайдалдахи тон ехэ событи гээшэ. Тиимэһээ бүхы залуушуул һайн үдэртөө эртээнһээ бэлдэхэ ёһотой. Залуушуул фестивальдаа бэлэдхэхэ үедөө уранһайханай самодеятельностьдэ онсо анхарал табижа, ирагуу гоё дуу дуулаха, һайн һайхан концерт, наада табиха, оюун бэлигээ бүри ехээр бадаруулха зэргэтэй.

Партийна, советскэ, комсомольско, профсоюзна организацинууд культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха, тиихэтээ хамта уранһайханай самодеятельностиин хүдэлмэриие улам дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй удхада тон ехэ анхарал табиха зэргэтэй.

Республикымнай Культурын министерство, арадай творчествын байшан, уранзохёолшодой композиторнуудай союзууд уранһайханай самодеятельностиин хүдэлмэриие һайжаруулха, хүн зоной оюун бэлигые улам бүри бадаруулха хэрэгтэ бодото туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй ба Польско Арадай Республикын правительствын делегаци Москвада ерэбэ

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй болон Польско Арадай Республикын правительствын делегаци ноябриин 15-да Москвада ерэжэ, ахадүү ёһоор халуунаар угтагдаа.

...Жабартайшаг байба. Хани барисаата Польшоһоо ерэхэ айлшадай хүндэлэлдэ зорюулагдан Белорусска вокзалай перрон дээрэ үлгэгдэһэн польско ба советскэ тутууд һалхи һэбшээндэ намилзана. «Польшын болон Советскэ Союзай арадуудай ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!» гэһэн үгэнүүд перрон дээрэ татаатай улаан бүд дээрэ бэшэгдэһэн байгаа.

Поездын ерэхын урда тээ хори гаран минутын үедэ перрон дээрэ хүн зон олоор сугларанхай байба. Тэдэнэй дунда советскэ болон польско журналистнууд, хариин оронуудһаа Москвада байдаг газетэнүүд болон агентствонуудэй корреспондентнүүд, Москвагай районуудай ажалшадай түлөөлэгшэд, СССР-эй министрнүүд, Советскэ Союзай маршалнууд болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд байлсаа. Польско айлшадые угтахаяа эндэ ерэһэн нүхэд Н. А. Булганиниие, К. Е. Ворошиловые, М. З. Сабуровые, Н. С. Хрущевые вокзалай дэргэдэ сугларагшад халуунаар угтаа.

Польско хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай тусхай поезд вокзалда ойртожо ерэнэ. Хүгжэмэй аялга зэдэлнэ. Поезд ерэжэ зогсоод, ПОРП-ын ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка (делегациие толгойлогшо), ПОРП-ын ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд—Гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ Александр Завадский, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич, Гүрэнэй экономическа түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Стефан Ендриховский, тэрэшэлэн финансын министрын орлогшо ба Польшын национальна банкын директор Витольд Тромпчинский, ПОРП-ын ЦК-гэй гэшүүн Евгений Шир болон бусад вагонһоо гарана.

Удаань польско делегациие Брестдэ угтаһан СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. С. Патоличев, мүн СССР-һээ Польшодо байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол П. К. Пономаренко, Польско Арадай Республикын хэрэгүүдээр СССР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Ю. Банак вагонһоо гараа.

Н. С. Хрущев Владислав Гомулкатай, Александр Завадскитай, Юзеф Циранкевичтэй, Стефан Ендриховскитэй болон бусадтай гараа барилсана. Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, М. З. Сабуров айлшадтай гараа барилсан мэндэшэлэлсэнэ. Польшоһоо ерэһэн ханинарта баглаа сэсэгүүд барюулагдана.

Хүндэлэлэй харуул табигдаһан байгаа. Польско делегациие толгойлогшо нүхэр В. Гомулкада харуулай начальник майор Славин ойртон ерэжэ, рапорт үгэнэ.

Нүхэр В. Гомулка хүндэлэлэй харуулые амаршална. Харюудань «Ура!» хашхаралдаан болоно.

Нүхэд В. Гомулка, Н. С. Хрущев хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа гарана. Удаань, нүхэр Гомулка СССР-эй министрнүүдтэй, польско делегациие угтахаяа ерэһэн, посольствонуудые толгойлогшонортой, Польшын посольствын хүдэлмэрилэгшэдтэй мэндэшэлэлсээ.

Нүхэр Гомулка микрофоной үмэнэ ерэжэ үгэ хэлээ.

Нүхэр В. ГОМУЛКЫН хэлэһэн үгэ

Агуухэ Советскэ Союзай алдарта столица Москвагай хүн зониие Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй болон Польско Арадай Республикын правительствын делегациин зүгһөө халуунаар амаршалнаб.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хэлсээ хэхыемнай Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ба Польшын правительствын хүтэлбэри бидэндэ даалгаа. Эдэ хэлсээнүүд партинуудай хоорондо үнгэрэгшэ һарада Варшавада эхилһэн байгаа.

Советскэ Союзай арадуудтай ахадүүгэй ба хүршэ ёһоной харилсаа холбоотой байха үзэл баримталдаг манай парти ба польско арад эдэ хэлсээнүүд, тэрэнэй политическэ ба экономическа үрэ дүнгүүд онсо ехэ удхашанартай гэжэ тоолоно. Одер ба Нейссе Лужицка дээгүүр гараһан манай хилын бүрин бүтэн ба аюулгүй байха ябадал польско-советскэ холбоо барисаае юунһээшье үлүүтээр ба юунһээшье зүбөөр манай орондо хангажа үгэхэ байна. Энэ холбоо барисаан хадаа гитлеровскэ булимтарагшадта эсэргүүгээр бидэнэй хамтадаа хэһэн тэмсэлэй үедэ байгуулагдаһан ба хамтаараа адхаруулһан шуһаарнай бэхижүүлэгдэһэн байна. Манай зүүн талын хүршэ—агуухэ Советскэ Союзтай ахадүүгэй, хани ёһоной харилсаа холбоотой байхаһаа шухала юумэ бидэндэ үгы гээшэ.

Баганууд ба ехэнүүд арадуудай тэгшэ эрхэтэй байха тухай ленинскэ гол ёһонууд, бэе бэеынгээ сүлөөтэ эрхые болон национальна бэеэ даанхай байдалые хүндэлэлсэлгэ, тэрэшэлэн алишье таладаа ашагтай туһатай байхаар харилсан ажаглалга иимэ харилсаа холбоонөй эгээн лэ бата бэхи үндэһэ һуури болоно.

Тиимэһээ «Советскэ Союзай болон социалистическэ гүрэнүүдэй хоорондохи хани барисаае болон харилсаа холбооe хүгжөөхэ ба саашадань бэхижүүлхэ үндэһэ һууринууд тухай» СССР-эй Правительствын 1956 оной октябриин 30-най Декларациие бидэнэр ехэ һайшаалтайгаар хүлеэгээбди.

Манай хэлсээнүүдэй үрэ дүн Польша Советскэ Союз хоёрые холбодог, хани ёһоной харилсаае, союз ба харилсан ажаллалгые улам бэхижүүлхэ ба гүнзэгырүүлхэ, социалистическэ гүрэнүүдэй лагериин бата жагсаалые болон хүсые бэхижүүлгэдэ туһалха, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хэрэгтэ, дэлхэйн бүхы арадуудай ажабайдалда дайн байлдаанай тохёолдохогүйгөөр, ниитын ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй болон арадуудай энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха хэрэгтэ туһалха гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Москвагай хүн зондо амар мэндэ!

Советскэ Союзай бүхы арадуудта ахадүүгэй амар мэндэ!

Нүхэр В. Гомулка түгэсхэлэйнгөө үгэнүүдые ородоор хэлээ. Сугларагшад эдэ үгэнүүдыень нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

***

...Нүхэд Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев болон польско айлшадай вокзал шадарай талмай дээрэ гарахадань, тон олон хүн зон тэндэ сугларһан байгаа. Угтагшад болон айлшадай машинануудта һуужа, Горькиин нэрэмжэтэ үйлсөөр ябахадань, тэндэ хүн зон мүн лэ олоор сугларһан байгаа. Польшын болон СССР-эй тугуудаар, польско ба советскэ арадуудай ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан юрөөлэй үгэнүүдые бэшээтэй транспарантнуудаар үйлсэ гоёон шэмэглэгдэһэн байгаа. (ТАСС).

ПОРП-ын ЦК-гэй ба Польско Арадай Республикын правительствын делегаци Н. С. Хрущевтой, К. Е. Ворошиловтай, Н. А. Булганинтай уулзаба

ПОРП-ын ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка (делегациие толгойлогшо) ПОРП-ын ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд—ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Александр Завадский, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич, ПНР-эй Гүрэнэй экономическа түсэблэлгын комиссиин Түрүүлэгшэ Стефан Ендриховский КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь Н. С. Хрущевтой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай ноябриин 15-да уулзаба.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. С. Патоличев, СССР-һээ Польско Арадай Республикада байдаг Посол П. К. Пономаренко гэгшэд уулзалга дээрэ байлсаба.

КПСС-эй ЦК-гэй, Советскэ Правительствын болон ПОРП-ын ЦК-гэй, Польско Арадай Республикын Правительствын Делегацинуудай хоорондохи хэлсээн

КПСС-эй ЦК-гэй, Советскэ Союзай Правительствын Делегациин болон ПОРП-ын ЦК-гэй, Польско Арадай Республикын Правительствын Делегациин хоорондохи хэлсээн ноябриин 15-да Кремль соо 15 час 30 минутада эхилээ. Хэлсээндэ советскэ талаһаа—КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев (делегациие толгойлогшо), КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүд: СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшонор А. И. Микоян болон М. З. Сабуров хабаадаа. Польско талаһаа—ПОРП-ын ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка (делегациие толгойлогшо), ПОРП-ын ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд: ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Александр Завадский, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич болон ПНР-эй Гүрэнэй экономическа түсэблэлгын комиссиин Түрүүлэгшэ Стефан Ендриховский хабаадаа.

КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүд—СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. С. Патоличев ба СССР-һээ Польско Арадай Республикада байдаг Посол П. К. Пономаренко, мүн СССР-эй МИД-эй хэблэлэй Таһагые даагшын орлогшо М. А. Харламов хэлсээндэ советскэ талаһаа байлсаа. ПОРП-ын ЦК-гэй гэшүүн Евгений Шир, мүн Мария Верна хэлсээндэ польско талаһаа байлсаа.

Советско-польско харилсаанай асуудалаар ба хоёр орондо хамаатай бусад асуудалнуудаар һанамжануудаа мэдэлсэлгэ хэлсээнэй үедэ болоо. Хэлсээнэй үедэ сэхэ руунь, хани халуунаар хөөрэлдэжэ үгэеэ ойлголсоһон байна.

Хэлсээн Делегацинуудай удаадахи уулзалгада үргэлжэлхэ байна.

1956 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ нүхэр М. А. Сусловай хэһэн элидхэл брошюра болгон хэблэгдэбэ

1956 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ «Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ой» гэһэн нүхэр М. А. Сусловай хэһэн элидхэлые брошюра болгон политическэ литературын гүрэнэй хэблэл олон тиражтайгаар гаргаба.

(ТАСС).

...хай медицинскэ музейдэ һонирхолтой зүйлнүүд табигдаба

ЛЕНИНГРАД, ноябриин 13. (ТАСС). Байгуулагдаһаар табач... болоһон сэрэгэй медицинскэ музейдэ шэнэ зүйлнүүд табигдаа. ...тскэ хэрэмые баатарлигаар ...алалсаһан медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд тухай һонирхолтой материалнууд музейдэ табигдаба. Эдэ материалнуудайнь тоодо медсестра Р. И. Абакумова, фельдшер И. Г. Бондарь, врач М. Н. Гаврилкин гэгшэдэй бэшэгүүд бии. Хэрэмэй хүреэлэгдээд байха үедэ үбшэнтэниие яажа аргалһан тухайгаа тэдэнэр бэшэг соогоо харуулна.

Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай Суглаанай делегаци Москва ерэбэ

СССР-эй Верховно Соведэй уряалаар ВСНП-гэй Саг үргэлжын комитедэй Түрүүлэгшын орлогшо, Пекин городой мэр Пын Чжэнь түрүүтэй арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай Суглаанай (ВСНП) делегаци ноябриин 15-да Москва ерээ.

Ахадүү агуухэ арадай түлөөлэгшэдые угтахын тулада Внуковска аэродром дээрэ Москвагай ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд ерэбэ. Аэропортын байшангууд Хитадай Арадай Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар гоёогдоһон байгаа.

Прожекторэй сэнхир хүхэ туяагаар толотоһон, угтагшадай сугларһан талмай дээрэ мүнгэтэн яларһан «ТУ-104» 16 час 45 минутада тогтобо.

Угтагшадай дунда нүхэд Л. И. Брежнев, Е. А. Фурцева, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ П. П. Лобанов, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ В. Т. Лацис болон бусад хүнүүд байгаа.

***

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ П. П. Лобанов ерэгшэдтэ хандажа амаршалгын үгэ хэлээ.

* * *

Тэдээнтэй хамта Моссоведэй гүйсэдкомой уряалаар Пекин городой Арадай комитедэй делегаци ерэлсээ.

(ТАСС).

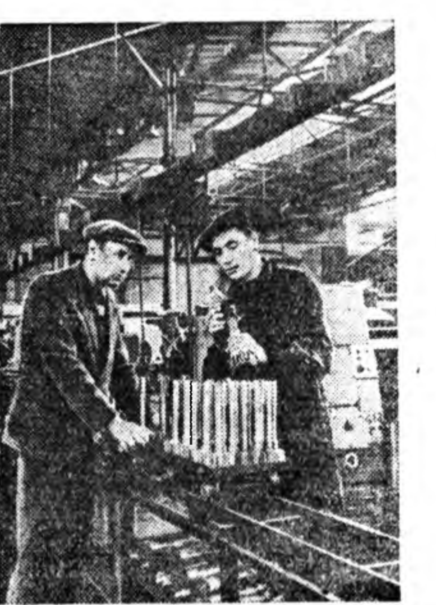

Белорусска ССР. Тракторай запасной частьнуудые бүтээхэ томо завод Минскдэ баригдажа байнхай. Мүнөө заводой инструментальна, механическа, керамическа ба бусад цехүүд хүдэлмэрилжэ эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механическа цех. Тракторай скоростиин коробкын валик бүтээдэг поточно шэнэ линиин үйлэдбэрилэн гаргаһан түрүүшын детальнуудые мастер В. Г. Похозников (зүүн гарһаа), түрүү хүдэлмэришэн комсомолец В. Т. Стальмаков гэгшэд шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Эзэрхэг түримхэйшүүл Египедһээ тонилогты!

Империалистическэ алууршадые намнаха

Англо-франко-израильска эзэрхэг түримхэйшүүлэй зэрлиг муухай аашые бүхы дэлхэйн түрүү хүн түрэлтэн шоо үзэжэ, шобто хаража байна. Булимтарагшадай хорото ябуулгые буруушааһан митинг Зэдын комбинадай автоуправлениин 1-дэхи автобазада олон шофернуудай хабаадалгатайгаар болоо.

— Эзэрхэг түримхэйшүүлэй сэрэгүүд Египедэй газар дээрэ дайгаар добтолон ороод, ямаршье зэмэгүй зониие алажа, хюдажа байна. Арабска оронуудһаа Англиин, Франциин ба Израилиин сэрэгүүдые гаргаха тухай Генеральна Ассамблейн онсо сессиин шиидхэбэриие дэмжэнэбди,—гэжэ слесарь-моторист Рандинай хэлэхэдэнь, митингдэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Шофёрнууд Михайлов, Гладышев болон бусад мүн лэ тиимэ удхатай үгэнүүдые хэлээ.

Египедтэ эсэргүү дай үүдхэжэ, хүнэй шуһаар умдалһан империалистическэ ёлонуудые — Англиин, Франциин, Израилиин дээрмэшэдые дары намнаха, египет. арадай эрхэ сүлөөгөө хамгаалха ябадалда туһалха гэһэн шиидхэбэри тус митингдэ хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаба.

И. Спиридонов.

Дайгаа болюулагты!

Египедэй арад зондо хүндэ хохидол ушаруулһан эзэрхэг түримхэй добтолгые буруушааһан митинг «Механлит» заводой механическа цех соо үсэгэлдэр үдын забһарлалгын үедэ болоо. Эндэ үгэ хэлэһэн хүдэлмэришэн бүхэн англо-франко-израильска дээрмэшэдэй харша муухай аашануудта тон ехээр дураа гутажа байһанаа мэдүүлбэ.

— Хүнэй шуһаар хоол хэдэг хорото бузар империалистнууд дахинаа дайн сэрэг үүдхэжэ, египет арадые дарлаха, доромжолхо гэһэн байгаа,—гээд заводой партийна организациин секретарь нүхэр Панютин мэдүүлбэ.—Египедэй газар дээрэһээ эзэрхэг түримхэйшүүл дары зайсуулагдаха ёһотой.

Заводой тракторна цехын солото слесарь Бутаковто үгэ үгтөө.

—Англи, Франци, Израилиин сэрэгүүд египет арадта добтолон ороһыень дуулаабди. Империалистнуудай хэды ехэ хүсэлэлгэ гаргабашье һаань, египет арад ороноо хамгаалжа шадаа,—гэжэ хэлэбэ.

Порт-Саидта Англиин ба Франциин хэһэн зэрлиг муухай хэрэгүүд тухайда нүхэд Марин, Иванов, Бузанов болон бусад митинг дээрэ мүн лэ үгэ хэлэһэн байха юм.

Нүхэд Марин, Иванов, Бузанов болон бусад митинг дээрэ мүн лэ үгэ хэлэһэн байха юм.

Баатар зоригтойгоор тэмсэжэ байгаа египет арадые дэмжээд, тэдэнэртэ туһалха фондодо зорюулан субботын үдэрнүүдтэ 8 час хүдэлхэбди гэһэн шиидхэбэри «Механлит» заводой хүдэлмэришэд баталан абаба.

З. Гармаев.

Мүрысөөнэй ашаар амжалта туйлагдаа

«Ажалша хүнэй амбаар дүүрэн» гэжэ буряад зон эхэл зүб хэлсэдэг. Эдэ үгэнүүдэй мэргэн удхатай байһаниинь манай эндэхи колхозуудай байдал дээрэһээ элээр харагдана. Манай МТС-эй харьяата колхозууд баян ургаса абахын тула хабарһаа хойшо бүхэли зундаа, мүн намарай шахаар үдэрнүүдтэ габшагайгаар хүдэлжэ, амжалта туйлаа. Олонхи колхозуудай орооһото культурын баян ургаса абаба.

Мүнөө ургаса тарянай хуряагдажа дүүргэдээд, гүрэнтэйгөө тоосоод, үрэһэ хүрэнгөө абдарта хаагаад, ажалайнгаа дүнгүүдые шэнжэлэн үзэхэдэ, саашанхи ажал хэрэгтэмнай ехэ туһатай, һургаал болохо зарим юумэнүүд һанагдана. Юундэб гэхэдэ, энэ жэлдэ хэдэн янзын түрүү арга дуршал хэрэглэгдээ. Тэдэнэй саашадань улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилго табигдана. Тарая амарлан хуряаха арга илангаяа үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, үлэмжэ һайн байһаниинь элирээ. Намар, тарая хуряалгын эхилэхэ үедэ, манай механизаторнууд туд бүридөө социалистическа уялга абаһан байгаа. Хададаха тарянай хахадыень амарлан хуряаха гэжэ комбайнернуудай шиидэһэн юм.

Механизаторнууд хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула ехэ оролдолго гаргаа. Тэдэнэр колхознигуудтай сүг хамта, сог залитайгаар ажаллажа, 6605 гектар тарая амарлан хуряаһан байна. Энэнь хуряагдаһан бүхы талмайн 59 процент болоно.

Энэмнай механизаторнуудай ехэхэн амжалта гээшэ. Иимэ амжалта зүндөө туйлагдаагүй. Партиина организаци механизаторнуудай дунда социалистическа мүрысөө дэлгэрүүлхэһээ гадна, горьтойхон эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулһан байна. Ниитэ-политическа хүдэлмэри түсэбшэлэн ябуулагдаа. Механизаторнууд абаһан уялгаа хэр зэргээр бэелүүлнэб гэжэ ходо шалгадаг байгаабди.

Хүн зоной олоороо байрлан хүдэлдэг газарта—полевой стануудта политическа гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг байгаа. Тэндэ лекци уншагдадаг, хөөрэлдөөнүүд эмхидхэгдэдэг, хамтаараа газетэ уншалган болодог һэн. МТС-эй мэргэжэлтэдһээ гадна, мүн багшанар, аймагай хүтэлбэрилэгшэд полевой стануудта ошожо, лекцинүүдые уншадаг байба.

Механизаторнуудай дунда эмхидхэгдэхэ политическа хүдэлмэриин түсэб партийна суглаан дээрэ баталагдадаг. Мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэмнай хачын һонин, дайшалхы хуудаһанууд ехэ туһа хүргэнэ. Ханынгаа һониниие олон тиражтайгаар гаргадаг байгаабди. Табан хоног бүри «Молни» гаргагдаа.

Хуряалгын үедэ агитаторнуудай ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри хээ. Агитаторнууд П. Батомункуев, Б-Д. Содбоев, Н. Колодин, В. Капустин болон бусад тарая амарлан хуряаха аргын үлэмжэ һайн тухайда хэдэ хэдэн хөөрэлдөө эмхидхээ.

Механизаторнуудые урмашуулхада мүрысөөн улам үргэдэн дэлгэрээ. Эрхимлэгшэдтэнь үнэтэ шан барюулагдадаг, дамжуулгын вымпел үгтэдэг байгаа. Жэшээнь, комбайнернуудай мүрысөө үсхэһэн Иннокентий Жарников сүүдхэ бүри 50 гектар тарая хададаг байба. Амжалта туйлаһанайнь түлөө нүхэр Жарниковта үнэтэ шан үгтөө.

Партиина организацимнай механизаторнуудай хүдэлмэриие түрүү, шэнэ юумые дары дэмжэхэ, дэлгэрүүлхэ гэжэ оролдодог. Жэшээнь, нүхэр Жарниковай дүй дуршалые бусад комбайнернуудта дамжуулха зорилгоор механизаторнуудай семинар үнгэргэгдөө, бүхы комбайнернууд хабаадалсаа һэн.

Иимэ семинар ехэ туһатай байба. Уданшьегүй олон комбайнернууд амжалта туйлаа. Комбайнернууд Д. Улаханов, А. Андреев, Д. Рантапов, Н. Воробьев 600—700 гаран гектар тарая хуряаһан байна.

Социалистическа мүрысөөе шадамараар эмхидхэбэл, үрэнь ехэ байдаг. Тэрэнэй ашаар олон түрүүшүүл шалгаран гараа. Хуряалгын хүдэлмэри богони болзор соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр дүүргэгдээ.

Манай механизаторнууд тракторнуудаа, механизмүүдаа заһабарилжа эхилэнхэй. Заһабарилгын үедэ социалистическа мүрысөө бүри һайнаар эмхидхэхэ зорилго табинхабди. Заһабарилгаяа түргэ узловой аргаар хэхэ гэжэ шиидээ. Узел бүхэн хоорондоо мүрысөнэ. Коммунистнуудай заһабарилгын шухала участогууда табигданхай. Агитатор нүхэд Капустин, Дамбаев, Шагдуров болон бусад недели бүхэндэ 2 дахин политинформаци хэнэ.

Трактор, машинануудые заһабарилга бараг һайнаар ябажа байна. 25 сеялкэ, 4 трактор заһабарилагдаа. Үшөө 6—7 трактор заһабарилагдажа байнхай.

Заһабарилгаяа үшөөл түргэнөөр, һайн шанартайгаар ябуулха хэрэгтэй байна. Теэд МТС-тэмнай запасной частьнууд хомор.

Бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, манай механизаторнууд заһабарилгынгаа хүдэлмэриие февралиин 1-дэ дүүргэхэ гэжэ зоригжонхой.

Г. Одоев, Ехэ-Кударын МТС-эй парторганизациин секретарь.

Москва. Нэгэдэхи подшипникова заводой инженернүүд болон техникүүдэй, хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив Москвагай В. М. Молотовой нэрэмжэтэ энергетическэ институдай научна хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта мүлилгын станогуудта «следящая подача» гэдэг нарижуулга хэрэглэдэг болоо. Иимэ нарижуулга хэрэглэлгэ дурсагдаһан станогуудай бүтээн гаргадаг продукциин шанар эрид ехээр һайжаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба хүдэлмэришэдэй ажалые хүнгэдхэхэ арга олгохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Московско энергетическэ институдай промышленна предприятинуудай электротүхеэрэлгэнүүдые кафедрын доцент техническэ наукануудай кандидат А. А. Сиротин заводой технологическа лабораториин технолог Н. В. Борисовые мүлилгын станогой шэнэ түхеэрэлгын схемэтэй танилсуулжа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Трактор заһабарилга түлэг дундаа

Мүнөө жэлдэ Түнхэнэй МТС-эй механизаторнууд оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилжэ, бага бэшэ амжалта туйлаа. Тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэб 108,2 процент дүүргэгдээ. Мүн орооһото культурануудай га бүриһөө дунда зэргээр 14,2 центнер, тэрэ тоодо шэниисын га бүриһөө 17,5 центнер ургаса хуряагаа.

Энэ амжалта туйлаха хэрэгтэ механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалистическа мүрысөөн ехэхэн үүргэ дүүргээ. Энэ мүрысөөнэй залиршагүй хүсэн намар-үбэлэй заһабарилгын үедэшье замханагүй. Тракторна бригадынхид, мастерскойн хүдэлмэрилэгшэд энэ оной декабриин 15 хүрэтэр тракторнуудаа заһабарилжа дүүргэхэ, 1957 оной февралиин 15 болотор бусад машинануудаа бэлэн болгохо гэһэн уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна.

МТС-эйхид заһабарилгада хэрэгтэй бүхы юумэнүүдээ—гэр байрануудаа, мастерскойгоо, станок болон бусад түхеэрэлгэнүүдээ зүбөөр хэрэглэжэ, заһабарилгаяа эмхитэйгээр ябуулна. Мүнөө машинно-тракторна мастерскойдо заһабарилгын 13 узел эмхидхэгдээ. Узелнуудай хүдэлмэриие шадабаритай бэрхэ мастернууд хүтэлбэрилнэ. Тэдэнэй тоодо Иван Афанасьевич Сороковиков, Дамба Шангинов, Виктор Кортунов болон бусад бии. Эдэнэй даадаг узелнууд үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Хүдэлмэриин хүсэнэй зүбөөр хубаарилагдан табигдаһан дээрэһээ мастерской нэгэ жэгдээр, графигай ёһоор хүдэлмэрилдэг болонхой. Эндэхи механическа цех һүни, үдэргүй хүдэлнэ. Нүгөө цехүүдынь үглөөнһөө үдэшэ болотор бүтээсэтэйгээр ажалладаг.

...Мастерскойдо заһагдаха тракторай орохотой сасуу тэрэ машинын заһахаар газарнуудыень, детальнуудыень бэдэржэ олоод, тусхай дансада бэшэжэ абадаг байна. Энээнэй һүүлээр трактор задалагдажа, хэрэгтэй болохо детальнууд шэлэжэ суглуулагдана. Тиин, энэ машинын заһагдаха деталиин олонхииень табиха, хабсаргаха узел тракторые түрүүлэн заһажа эхилнэ. Энэ үедэ нүгөөдэ узелнууд детальнуудаа бэлэдхэжэ байдаг юм. Жэшээлхэдэ долоодохи узел рама заһабарилжа байбалынь, трактористнууд тракторай хойто хубииень (задний мост) хабсаргажа байдаг. Иигэжэ заһабари хэхэдэ машинын хэдэн узел нэгэ доро бэлэдхэгдэнэ бшуу.

Заһабарилгын үедэ уралан нарижуултын дурадхалнуудые дэмжэхэ ба үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай байна. Энээнэй ашаар зарим детальнуудые өөһэдөө бүтээдэг болоо.

Заһабарилгашад урда үдэрынь хэхэ ажалай даалгабари абадаг, тиигээд ажалайнгаа дүүрэһэнэй һүүлээр богонихон зүблөөнүүд дээрээ халаанайнгаа хэһэн хүдэлмэриин дүн гаргана.

Заһабарилгын шанарые хинан шалгаха ябадал эндэ зүбөөр эмхидхэгдэнхэй. Заһагдаһан моторнууд бултадаа стенд дээрэ табигдажа туршагдаад, тракторнуудта табигдана. Мүнөө табан трактор заһагдаад байна.

Х. Николаев.

АГИТАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

Зургаадахи табанжэл соо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай харуулан ойлгуулха тусхай хэрэгсэлые Бурят-Монголой номой хэблэл һаяхан гаргаба.

Тэрээн доторнь СССР-эй, мүн Бурят-Монголой арадай ажахын хүгжэлтэ харуулһан элдэб таблицанууд, республика соохи шэнэ барилгануудай карта бии юм.

Дашдоржийн Нацагдорж

(Түрэһэн үдэрһөөнь хойшо 50 жэлэй ойдо)

Монголой шэнэ литературын һуури табигша, элитэ ехэ уранзохёолшо Дашдоржийн Нацагдорж Түбэй аймагай Баяндэлгэр сомоной үгытэй тайжа Дашдорж гэгшын бүлэдэ 1906 оной ноябриин 17-до түрэһэн байна.

Эсэгэнь бүхэли наһаараа бэшээшэ ябаһан хүн байгаа. Үнэншэ сэхэ зантай Дашдоржын хорон хошоо үгэнүүдһээ феодалнууд болон ноёд айдаг, түбэгшээдэг һэн. Бага наһандаа эхэһээ гээгдэһэн Нацагдоржые эсэгэнь долоо наһатайдань монгол һургуулида оруулһан байна.

Нацагдорж хэдэхэн жэл соо монгол бэшэг түгэс шудалжа, эсэгэдээ туһалдаг болоо һэн. 14 наһа хүрэтэрөө монгол хэлэн дээрэ олон тоото тууҗа намтар, үльгэр түүхэнүүдые уншаһан, тоо зурхай шудалһан байгаа.

Монголой автономиин үедэ тэрэнэй эсэгэ сэрэгэй министерстводэ бэшээшээр хүдэлдэг байгаа. Нацагдорж 1917 онһоо хойшо баһал тэндэ бэшээшээр ороһон юм.

1921 ондо Монголдо арадай революци илаа һэн. Арадай Правительствын Сэрэгэй Министерстводэ бэшээшээр хүдэлжэ байһан Нацагдорж 1921 оной эсэстэ Залуушуулай Революционно Союзай гэшүүн болоһон байгаа.

1923 ондо Нацагдорж нүхэд Чойбалсан ба Хатан Батор Максаржав гэгшэдэй хүдэлжэ байһан Бүгэдэ-сэрэгэй Соведэй харюусалгата секретарь болоһон байна.

Арадай революциин илаһан сагһаа хойшо Нацагдорж түрэл арадайнгаа культура ба искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулһан байна. Тэрэ үедэ Нацагдорж түрүүтэй бүлэг залуушуул элдэб олон пьесэнүүдые бэшэжэ, үргэн олон арад зондоо зүжэг болгон харуулдаг болоо һэн. Тэрээнэй зохёоһон «Сандо амбанай хархис ябадал», «Уушаандар» болон бусад пьесэнүүд олондо үргэнөөр алдаршанхай.

1923 ондо Нацагдорж Монголой Арадай Революционно Партиин Хоёрдохи съездын делегадаар һунгагдаһан, мүн 1924 ондо Гурбадахи съездын делегат бололсоһон байгаа.

Партиин Гурбадахи съезд хадаа капитализмые алад гаража, социализмда орохо үргэн программа зохёоһон байха юм.

Монголой Арадай Республикын түрүүшын конституци баталан абаһан Ехэ Хуралда Нацагдорж эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

1925 оной эхиндэ Нацагдорж Бүхэмонголой Пионерскэ бюрогой … лагшаар хүдэлөө һэн. Тэрэ … монгол пионернүүдэй гимн зох… байна. «Ашата багша Ленинэй» … һэн эхитэй энэ дуун, мүн «Сэ… лэнхэн» гэжэ дууниинь манай Бурят-Монголдошье … ганхай.

1925 оной … Нацагдорж Сов… Союз ерэжэ, Ленинградай Сэрэгэй … демидэ ороо һэн. … дэ һуралсахадаа … цагдоржород … хурдан түргэн … далхаһаа гадна, … лософско, поли… скэ болон ила… уранһайханай … ратуратайород … дээрэ үргэнөөр … нилсаһан байгаа.

1926 онһоо 1929 … хүрэтэр Нацагдорж Берлинскэ униве… тедтэ һуралсаа … Тэндэһээ бусаад … дэмэй Хүрээ… Түүхын Кабинедтэ хүдэлхэ … раа, Монголойнгоо түүхые … зэгыгөөр шэнжэлжэ эхилһэн … на. Тиихэ зуураа, Эрд… Хүрээлэнэй бодото гэшүүн Ж… рантай сугтаа К. Марксын «Ка… лай» түрүүшын томой нэгэдэхи … лэгые монгол хэлэн дээрэ ор… һан юм.

1929 оной май һарада Улаан … торта Монголой уранзохёолш… эблэл анха түрүүн тогтоһон ба… Элитэ ехэ уранзохёолшо Нацаг… энэ эблэлэй хүдэлмэридэ тон … хитэйгээр хабаадалсажа, … уранзохёолшодто бага бэшэ … ламжа үзүүлһэн байна. 1930 о… хойшо Нацагдорж Гүрэнэй Т… тай нягта холбоотой болоо һэн.

Нацагдорж Монгол арадай … аман зохёол болон урданайнь … ратурые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн… далжа, өөрынгөө уранһайханай … гэжэлые саг үргэлжэ дээшэлүүл… эли тодо уранһайхан образу… арадтаа ойлгосотой хурса үг… дээр зохёон харуулдаг байгаа.

«Хуушанай хүбүүн», «Сагаан … ра ба хара нёлбоһон» гэһэн рас… зууд болон «Хуушан монгол», «… шэн Банди», «Феодалай инаг…» гэхэ мэтын шүлэгүүд соогоо Мо… лой хуушанай байдалые, баяд … болон ламанарай хорото ябад… сатирын галаар тэрэ хайрадаг … гаа.

Д. Нацагдоржын шүлэгүүд б… бусад зохёолнууд монгол арадай ре… волюционно тэмсэлдэ сэхэ … үзүүлхэһээ гадна, монгол болон со… ветскэ арадуудай хоорондын … шэгүй хани барисаае бэхижү… хэрэгтэ туһална.

«Минии нютаг» гэһэн шүлэг уншахада, Монголой үргэн … дайда нюдэнэй урда эли то… үзэгдэхэдэл гэдэг:

Хойто зүгэй шэмэг болоһон ой тайгын ууланууд,
Хангай, Хэнтэй, Соёной үндэр һайхан нюруунууд,
Мэнэн, Шарга, Номиной үргэн ехэ губинууд,
Магнай шэнги талада хизааргүй элһэн далайнууд, —

Энэл даа, түрэл нютагни.
Монгол һайхан оромни.

Онон, Хэрлэн, Туула—тунгалаг арюун мүрэнүүд,—
Олон хотодо, эм болоһон горхон булаг, аршаанууд,
Хурсгал, Увс, Буйр гүн сэнхир нуурнууд,
Хүн, малай унда болоһон түргэн -түжэр уһанууд, —

Энэл даа, түрэл нютагни.
Монгол һайхан оромни.

Алтай, Хинганай забһарта амгалан баяжаал оромни,
Аба эжымнай түрэһэн алдарта заяатай нютагни.
Алтан наранай туяада мандажа тогтоһон оромни,
Мүнгэн һарын гэрэлдэ мүнхэ толорнол газарни, —

Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

«Пионер», «Шэнэ Монгол», «Аладай газар һуралсахаа ошогшо», «Хүбисхалта үе», «Хүдөө талын үзэсхэлэн», «Нялхас», «Шэнжэлхы ухаан», «Дүрбэн саг» гэхэ мэтын зохёолнууд соогоо Нацагдорж шэнэ Монголой экономико болон культурын агууехэ амжалтануудые, арадайнгаа революцида эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байгаа өөрынгөө үеын хүнүүдэй үзэл бодолнуудые гүнзэгыгөөр харуулһан байна. Тэрээнэй олохон шүлэгүүд болон рассказууд арад зонойнгоо ажана байдалые һайжаруулха, элүүрыень сахиха, эрдэм болбосоролыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан байха юм.

Тэрээнһээ гадна Д. Нацагдорж «Инаг», «Минии эжы», «Харахан эшэгэн» гэхэ мэтын олон лирическэ шүлэгүүдые бэшэжэ, тэрээн соогоо поэт өөрынгөө эрмэлзэлгэ хүсэлнүүдые уншагшадай сэдьхэл хүдэлгэмэ ирагуу һайханаар харуулһан байгаа.

«Империалистическэ дайн», «Октябрь», «Дэлхэйн залуушуулай үдэр», «Майн нэгэн», «Улаан Туяа», «Улаан Одон» гэхэ мэтын политическэ хурса зохёолнууд соогоо Д. Нацагдорж дайн байлдаае үзэн ядажа харааһан, мүн эб найрамдал ба арадуудай хани барисаае магтан дуулаһан байна.

Д. Нацагдоржын зохёоһон зүжэгүүд сооһоо «Ушарта гурбан толгой» гэһэн оперо мүнөө хүрэтэрөө … зондоо айхабтар ехээр һайшаа… нһаглагдадаг зандаа. Энэ зүжэ… гансахан Гүрэнэй Түб Театр … һаа дээшэ дахин табиһан, тэрэ … зал сооньхүн зон дүүрэн байдаг … на. Энэ зүжэгые Пекинскэ т… Үбэр Монголой театр өөһэды… сценэ дээрэ мүнөө табина.

Нацагдорж уранзохёолнуудые … шэхэһээ гадна,ород, немец, … манжа хэлэнүүд дээрэһээ хэдэн … зохёолнуудые оршуулаа. Жэш… А. С. Пушкинай «Анчар», «Ү… харгы», «Хаалтанда байгша», … зар ба далай», «Дуэль», А. П. … ховэй «Патриот», Эдгар По г… «Алтан сохо» гэхэ мэтын зохёол… дые монгол хэлэн дээрэ уранһ… наар оршуулһан байна.

Иигэжэ Нацагдорж Монголой … нэ литературые нилээд ура… дэбжүүлжэ, революционно түх… шэнэ литературын һуури таб… байха юм.

Монголой элитэ ехэ уранзох… Нацагдорж 1937 оной июлиин … саг бусаар наһа бараһан юм.

Мүнөө үеын Монголой уранзо… шод Нацагдоржын зохёолнуу… жэшээ абажа, удхаараа социал… чэскэ, түхэл маягаараа национ… монгол литератураяа хүгжөөн б… руулжа байна.

Б. БАРДИ…

ЗАЛУУ ҺААЛИШАНАЙ ЗОРИЛГО

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермэдэ ерэхэдэмнай, һаалишадай үйлэдбэриин суглаан боложо байба. Энэ суглаан дээрэ ажахын үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсээ. Һаалишадай шэг шарай харахада согтой хүхюунүүд, баярай суглаанда ерэһэн шэнги байба.

Илангаяа фермын эгээн залуухан һаалишан Вера Аюшеева ехэ хүхюун баяртай. Тиимэшье байнгүй яахаб. Бүхэли жэл соо хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдые хэлсэжэ байхадаа хэншье баярлаха, хүхихэ ёһотой.

Энэ фермэ 2-дохи комплексно бригадын юм. Тус бригадын бригадир нүхэр Гомбоев энэ суглаан дээрэ һаалишан бүхэнэй ажал хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэ зуураа, Вера Аюшеевагай хэһэн ажал ехэ магтаһан, һайшааһан байха юм.

— Нүхэр Аюшеева фермын бусад һаалишадта орходоо эгээл залуунь гээшэ. Вера мүнөө хорин нэгэтэй. Иимэ залуухан байбашье, энэ һаалишан үнеэ һааха мэргэжэлые һайнаар шудалаа,—гэжэ нүхэр Гомбоев хэлэбэ.

Вера басаганай хэһэн ажалые ганса фермые даагша магтадаггүй, харин колхозой бусад һаалишад, илангаяа тэрээнтэй хамта хүдэлдэг нүхэдынь ехэ һайшаадаг юм.

— Би һаалишанаар хүдэлжэ эхилһээр жэл хахад болохоёо байнаб. Эгээн түрүүшынхеэ үнеэ һаахадаа ехэл бэрхэшээгээ һэмби. Тиихэдэмни фермын ахалагша һаалишан Сиван Будаева «адууһа малаа атар тарганаар харууһалбал, ама тоһододог» гэжэ манай малша бурят зон эртэ урданһаа хойшо хэлсэдэг гээшэ. Оролдоод лэ маанадтай сугтаа хүдэлмэрилэ, ядалдаха болоо һаашни хамһалсана, харилсана бэээбди» гэжэ намда хэлээ һэн. Тиихэдэнь би түрүүшын үдэрһөө ахалагша һаалишанайнгаа заабаряар өөрыень даган ажаллажа ороо һэм,—гэжэ Вера Аюшеева һаалишан болоһон тухайгаа хөөрэнэ.

Магтаалта энэ һаалишанай хэдэг ажалтайнь һайса танилсахые хүсэбэбди. Колхозой центрын зүүн урда захадань үүлтэртэ үнеэдэй фермын байранууд жэрылдэн харагдана. Хоёр ута байрануудай нэгэниинь үнеэдэй, нүгөөдэнь тугалай байра юм. Эдэ байранууд типовой ёһоор баригданхай. Досоонь ороходо сэбэр, сагаадагданхай, электрическэ лампочканууд носожо байба. Үнеэн бүхэн өөрынгөө байрада уятай. Үбһэ тэжээл кормушка соо хэжэ үгтэдэг. Илангаяа тугалайнь байра уужам, сэбэр, һаруул юм. Нарай тугалнууд ганса гансаараа клеткэнүүд соо байдаг. Эндэ тэжээл буйлуулдаг тусхай таһалга, мүн һаалишадай сүлөө сагтаа орожо газетэ, журнал уншадаг улаан булан бии.

Фермэдэ ерэжэ, һаалишан Аюшеевагай хажууда ошоходомнай, үнеэдтээ кукурузын хэршэһэн эшэ эдюулжэ байба.

Үнеэдһээ ехэ һү һаахын тула тэдэниие һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ, тиигэжэ үбэл зунгүй адли һүтэй байлгаха хэрэгтэй гэжэ, Вера басаган жэлһээ үлүүхэн саг соо ажаллаха зуураа, ойлгожо абаа. Энэ талаар һаалишанай үүргэ тон ехэ гэжэ тэрэ мэдээ.

— Үбһэ тэжээл байгаа һаа, үнеэд һүтэй байдаг гэжэ зарим һаалишад һанадаг,—гэжэ Вера хөөрэнэ.

— Теэд ганса энээнһээ болодоггүй юм. Заримдаа үбһэ тэжээл ехэтэйшье аад, бага һү һаадаг һаалишад бии. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, эдэнэр тэжээлые үнеэдтээ гуримтайгаар эдюулхэ гэжэ оролдоногүй гээшэ.

Вера Аюшеева үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлхэ талаар ехэ шадабаритай болонхой. Һаалишан Вера малдаа үбһэ тэжээл тусгаар гуримай ёһоор, сагыень алдангүй үгэдэг юм. Юрэнхыдөө нүхэр Аюшеева мал эдеэлүүлхэ, уһалха, һааха, агаарта ябуулха, малай байра сэбэрлэхэ саг гуримые наринаар сахидаг байна. Тиигээд үбһэ, зелёнко үнеэдтэ нэгэ мүһэн ехээр үгэдэггүй, харин бага багаар гурба, дүрбэ дахин таһалжа үгэдэг. Үбһэ ехээр үгэхэдэ үнеэд һайниинь шэлэжэ эдеэд, заримыень орхижорхидог юм. Харин бага багаар үгэхэдэ дууһан эдидэг. Илангаяа шэмэтэ ба концентрированна тэжээл малда зүбөөр эдюулхэ хэрэгтэй.

Вера Аюшеева элдэб янзын тэжээл холижо, һэлгүүлжэ байгаад, һайнаар буйлуулаад малдаа үгэдэг. Тиихэдэнь үнеэдынь хододоо дуратайгаар эдидэг, һү ехэ ородог байна.

Вера Аюшеева али нэгэ бэрхэшээлэй тохёолдоод байхада сухаридаггүй, зоримгой басаган юм. Верын ажалдаа диилдэжэ, дарагдашоод, уруу дуруу болоод ябахые харахагүйт. Тэрэ эсэхэ сусахые мэдэнгүй, заримдаа унтаха нойргүй ажалладаг. Ямар нэгэн үнеэнэйнгээ тугаллахаа ойртоходонь, илангаяа һэргэг, хүнгэн болодог.

— Верамнай залуу басаган аад, хүл дээрээ тогтохоё болёод, миин хиидэжэ ябана,—гэжэ бэшэ һаалишадынь хэлсэдэг.

Үнеэдэйнгээ тугаллаха үдэр фермэдэ дежурна бишье һаань өөрөө һахижа байдаг, хонодогшье байха. Тугаллахадань илангаяа һайнаар эдеэлүүлдэг, уһалдаг, дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаадаг, тугалыень ехэ энхэрэгээр аршажа, эльбэжэ байдаг юм.

— Мал һайнаар харууһалхын тула өөрөө тэрээндэ дуратай байха хэрэгтэй. Малшье юумэ ойлгодог, мэдэдэг. Багал аягүйгөөр дуугараа һааш, мэдээд лэ байдаг. Шэрүүнээр хандахада һүеэ хүсэд үгэдэггүй,—гэжэ Вера хөөрэнэ.

Һаалишадай мүрысөөндэ эгээл харюусалгатай зунай сагай ерэхэдэ колхозой правлени үүлтэртэ үнеэдэй фермые Бүхэнэй шадархи бэлшээри һайнтай газарта нүүлгэһэн байна. Бэлшэжэ эхилһэн түрүүшын 2—3 үдэртэ үнеэдэй һү үгэлгэнь доошоо ороо һэн. Саашадаа тиихэгүйн тула малдаа шэмэтэ ба концентрированна тэжээл зүбөөр тааруулан үгэхэ баатай болоо һэн.

Фермын һаалишад үнеэдээ түхэреэн сүүдхэ соо адуулдаг, бэлшээри дээрэнь ошожо һаадаг байгаа. Үбһэ хуряалгын халуун үедэ тэдэнэр малаа өөһэдөө манажа хонодог байба.

Вера Аюшеевагай оролдосотой ажалайнь аша үрэ гараба. Ажахын үнгэрһэн жэлдэ 1956 оной октябриин 1-дэ залуу һаалишан өөр дээрээ даалгагдаһан үнеэдэй тус бүриһөө дунда зэргээр 3175 литр һү һаагаа. Туйлаһанаараа Вера Аюшеева һанаагаа амарангүй, харин хүсэл эрмэлзэлгээ улам шангадхаа.

Малажалдахи эгээл бэрхэтэй, хүндэ үе—малай үбэлжэлгэ ерэбэ. «Шинии нэрэ бүхы республика дотороо мэдээжэ болобо, шинии ажалай хойноһоо республикын хүн зон хаража байна. Түрүү һуурияа алдангүй барижа шадаха гүш?» гэһэн бодол Аюшеевагай һанаанһаань гарахаяа болибо.

Вера Аюшеева һү һаалгаар фермын бусад һаалишадһаа дутангүй ябажа байна. Октябрь һара соо Вера үнеэн бүхэнһөө 111 литр һү һаажа, энэ һарын түсэб дүүргэһэн байна. Энэ һаалишанай һаадаг үнеэдэй зарим нэгэниинь октябрь һара соо сүүдхэдээ 15—18 литр һү үгөө. Залуу һаалишан ажахын энэ жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо ханигүй ехэ һү һааха гэһэн уялга абаа. Тодорхойлбол, үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 3500 литр һү һааха ёһотой. Абаһан энэ уялгаяа Вера Аюшеева заатагүй дүүргэхэ. Энээндэ ямаршье һэжэг байхагүй. Яахадааб гэхэдэ, энэ колхоз мүнөө жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр силос дараа. Үбһэн эндэ һайнаар абтаа. Малайнь байра дулаан.

Тиигэжэ эндэхи һаалишадта, тэдэнэй тоодо Вера Аюшеевада ажахын һая эхилһэн жэлдэ үнеэдһээ бүри ехэ һү һааха арга боломжо бии болгогдонхой.

Б. ШИРЕТОРОВ.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Мэргэжэлтэдэй эрдэм [д]эшэлүүлхын түлөө оролдохо

[...]тын малажалай ашаг шэмые [...]үүлхэ тухай асуудал табиха[...]амта партиин XX съездын [...]эринүүд соо колхозууд бо[...]хозуудай малажалай фермэ[...] зоотехнигүүд болон ветери[...]мэргэжэлтэдээр хангаха тухай [...]арал хандуулагдаһан байгаа.

[...]ублИкын бүхы колхозууд мү[...]рээ иимэ мэргэжэлтэдээр хү[...]гагдажа шадаагүй гээшэ. Ма[...]еспубликын олон колхозуудта [...] ажахын нэгэ жэлэй һургуули [...]эн мэргэжэлтэд хүдэл[...]хэ зуураа, энэ һургуулиие [...]шэд-ветеринарна фельдшер[...](тэдээнэй зариманиинь МТС-[...]е мэргэжэлтэдэй дутуу дэ[...]хүдэлнэ) колхозуудта хүдэл[...]хадаа ветеринарна врачууд [...] технигүүдэй хүтэлбэри доро [...]аа яһала һайн үрэ дүн туйла[...] һургуулиие дүүргэгшэдэй [...]н 10—15 жэлдэ хүдэлнэ, тус [...] ажалдаа ехэ дүршэжэ, [...] малай ашаг шэмэ дээшэ[...]н тулада ехэ хүдэлмэри хэ[...]на.

[...]хи колхозуудта мэргэжэлтэд [...]эб малажал дээрэ сэхэ хүдэл[...]дадаа ветеринарна һэргылэл[...]мжээ-ябуулгануудые өөһэдөө [...]лдэг гээшэ. Эдэ бүгэдэ ехэ [...]алтай байна.

[...]ор нэгэ жэлэй һургуули дүүр[...]-мэргэжэлтэдтэ эрдэмээ саа[...] дээшэлүүлхэ ямар арга бо[...] бии гээшэб гэжэ хараа хада, [...]юумэн үгы. Һүүлэй жэлнүүдтэ [...]багатай ветеринарна хүдэлмэ[...]шэдэй саг зуурынше семинар [...]дэхэсэ болишонхой. Хэр[...]мэ семинарнуудай үнгэргэдэдэг байгаа һаань, энээн дээрээ малажалай шэнэ туйлалтануудтай танилсаха, түлнүүдые шэнэ аргаар түлжүүлхэ тухай түрүү хүнүүд, мэргэжэлтэд хэлэжэ үгэхэ һэн. Мүн эдэнэр үнэтэ тэжээл болохо кукурузые хэрэглэхэ тухай, малые эмшэлхэ шэнэ арганууд тухай, эмүүд тухай бидэндэ баһа хэлэжэ үгэхэ байгаа. Иигэжэ байгаа һаань, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри боложо үгэхэ һэн.

Гадна, хүдөө ажахын нэгэ жэлэй һургуули мүнөө үгы болгогдонхой. Эгээл тиимэһээ энэ һургуулиие дүүргэгшэдые—мэргэжэлтэдые хүдэлгэхэдөө тэдээниие һайн мэргэжэлтэд болгохын тулада тусхай анхарал хандуулагдаха ёһотой гэжэ һанагдана. Саг зуурын семинарнуудые үнгэргэжэ, дүршэл ехэтэй мэргэжэлтэдые, техникум ба институдай багшанарые хабаадуулжа лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэл һайн байгаа.

Дунда һургуулитай мэргэжэлтэд бидэнэр иимэ саг зуурын семинарнуудта хэрэгтэй болохоһоо гадна, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсануудые нээһэй гэжэ хүсэнэбди. Тиигэжэ эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлбэл, мүнөө үеын эрилтые хүсэд дүүргэжэ шадаха, тиимэ хадаа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шадахысаа оролдохо байнабди. Тиимэһээ республикын хүдөө ажахын министерство энээн тухай бодожо үзэхэ ёһотой.

Д. Батомункуев, Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой ветеринарна фельдшер.

[Фа]брикын барилга юундэ удаарнаб?

[...] ондо Кяхта городой зүүн [...]ахада ээрэлгын - трикотажна [...]а баригдажа захалһан юм. [...]ын зарим цехүүдынь түсэбэй 1957 оной эхеэр ашаглалгада [...] зэргэтэй байһан аад, бүтэ[...] удаанаар баригдана.

[...]эй гол шалтатааниинь юуб [...], һомологдоһон мүнгэниинь [...]лагдаһанай ёһоор хэрэглэгдэ[...] 1956 ондо мүнгэ зөөриинь [...]ар ашаглагдажа байһые ха[...]үзэе. Энэ барилгада бүхы [...] 15 миллион 462 мянган түхэ[...]эхэ гү, али һара бүри 500 [...]н түхэриг ашаглагдаха ёһо [...]байгаа. Гэхэ зуура, нэгэдэхи [...]алда 1 миллион 500 мянган [...] табигдаһан аад, оройдоо 428 [...] түхэригынь ашаглагдаа. 2-до[...]ахи кварталнуудта мүн лэ ехэ [...] зөөри дутуугаар ашаглагдаа. [...]элэй гурбан кварталай турша[...] миллион түхэриг ашаглагдаха [...] байһан аад, миил 1 миллион [...]нган түхэриг ашаглагдаа.

[...]э байбашье һаань, фабрикын [...]ые эрхилдэг «Бурмонгол[...]» трестын хоёрдохи управле[...] хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэм[...]бангүй, һанаа амар һуужа [...]. Управлениин начальник нү[...]Матвеев һаяхан эндэ ерэһэн [...]биратай юумэ хээгүй—барил[...] удаанаар бүтээгдэжэ үргэл[...]ор. Шэнээр тодхогдожо бай[...] котельнэ цех баригдахаяа бо[...]. Тэндэнь механизаци багаар [...]эгдэнэ. Ажал ехэтэй хүдэлмэ[...] ехэнхидээ гараар бүтээгдэнэ. [...] метр үндэртэй цехын хана ба[...] байһан хүдэлмэришэд гэшхүү[...]ы дээрэһээ, абиржа гараха [...] болоно. Энээнһээ шалтагаалан хүдэлмэришэн Таракановский гэрэй оройһоо халижа унаа.

Барилгын шанарынь муу байна. Котельнэ цехтэ, тэрэшэлэн ондоошье участогуудта табигдаһан хирпиисэнь забһар ехэтэй дээрэһээ, бутаран унана. Мастер нүхэр Бокарев барилгын шанар тухайда анхарал хандуулнагүй. Барилга дээрээ юундэ байнагүйбта гэжэ асуухада, «түрүүшынхеэ барижа байгаагүй юм бэзэ» гэжэ харюусадаг.

Фабрикын барилгада үсөөн хүн ажаллана. 179 хүдэлмэришэд байха ёһотой аад, миин 70 хүн хүдэлнэ. Барилгын материал (модон, хирпиисэ) ходо дуталдана. Хирпиисын дуталдаһанһаа котельнэ цех урагшаа ябахаяа болишонхой. Мастернуудай муугаар хинадаг дээрэһээ мүнгэн зөөри хуули бусаар гаргашалагдана. Хүдэлмэришэдэй салин хүлһэниинь саг соогоо үгтэнэгүй. Кяхтын промбанк (эрхилэгшэнь нүхэр Елаев) элдэб шалтагаан дурдаад, барилгашадта мүнгэ саг соонь үгэнэгүй.

Социалистическэ мүрысөөн хүдэлмэришэдэй дунда ёһын тэдыдэ эмхидхэгдэнхэй. Ойлгууламжын хүдэлмэридэ анхарал табигданагүй. «Дайшалхы хуудаһанууд» гаргагдахаяа болишоо.

Эндэ эмхидхэгдэһэн столовын муугаар хүдэлдэг дээрэһээ, хүдэлмэришэд заримдаа ондоо тээ ошожо эдеэлхэ баатай болоно.

Тус фабрикые түргэн барижа дүүргэхын тула республикын «Бурмонголстрой» трест, Кяхтын аймгүйсэдком зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

Д. Дашиев.

Хориин центртэхи библиотекын хүдэлмэриие һайжаруулха

[...]иин аймагай центртэ арба га[...]мянган номтой, горьтойхон биб[...]э (даагшань Л. В. Кодолева) [...]м. Гэхэ зуура, тэндэ ажалладаг [...] (хоёрынь тусхай мэргэжэл[...]нүхэд газетэ, журналнуудые яб[...], ном һударайнгаа нэрые, но[...] картотекэдээ бэшээд, уншаг[...] үгэхэ, тэдыгээр хүдэлмэрээ [...]рладаг. Уншагшадаа хайшан [...]олон болгохоб, ямар номуудые [...]хаб, уншагшаднай ямар асуу[...]удые һонирхоноб гэжэ мэдэхые [...]эгүй, үүсхэл оролдолго гарга[...] байна. Энээниинь иимэ ба[...]нууд гэршэлэн харуулна. Жэ[...]ынһээ хойшо уншагшадай кон[...] нэгэл дахин — Раиса Бело[...]агай «Манай хүршэнэр» гэ[...]һанаар үнгэргэгдэһэн байба. [...] август, сентябрь соо инвента[...] хэһэн нэрэтэй—библиотекэнь [...]тай байгаа. Библиотекын гур[...]хүдэлмэрилэгшэд үдэрэй дүшөөд [...]ридхэлэй дансада бэшэһэн [...]. Эдэ гурбан нүхэд октябрь [...] түсэбгүйгөөр хүдэлмэрилөө. [...]шье байхын бараагаар хүдэл[...]эд культурын таһагай зүгһөө [...]ые хэмжээнэй абтаагүйнь гайхалтай юм. Таһагые даагша нүхэр В. П. Михайлов эдэ бүгэдые мэдэжэ байбашье, «нюдэ балай, шэхэ дүлии» һуудаг.

Аймагай библиотекэ республиканска бибколлектортэй, номой хэблэлтэй, республиканска библиотекэтэй холбоо барисаа муутай. Тиимэһээ энэ библиотекэдэ һайн номууд хомор, республикын уранзохёолшодой номууд үгы шахуу. Мүнөө жэлдэ 8 мянган түхэригэй ном худалдажа абаха мүнгэтэй аад, оройдоо 75 хэһэг бурят ном абаһан байна. Гэхэ зуура Хориин аймаг бурят зоноор олон аймагуудай нэгэн байһаниинь мэдээжэ. Библиотекые даагша нүхэр Кодолева иигэжэ гомдоно: «Бурят номуудые уншуулха гэхэдэшни, нөөхил «Банзарай хүбүүн Доржо», «Нойрһоо һэриһэн тала» гэдэгүүдһээ ондоо номууд байхагүй» гэнэ. Ондоо номуудые асархын тулада хэн оролдохо зэргэтэй юм? гэжэ нүхэр Кодолеваһаа асуухаар болоно.

Хориин аймагай библиотекэ хүдэлмэрээ эрид һайжаруулха уялгатай.

М. Андреев.

Бурят дуу, хүгжэм дэлгэрүүлэе

Энэ жэлэй февральда манай республикын композиторнуудай съезд болоходоо, хүдөө нютагуудта бурят дуу, хүгжэмөө дэлгэрүүлхэ гэжэ нилээд хэлсээ юм гэлсэгшэ. Теэд республикымнай кинотеатрнуудта, хүдөөтэй клубуудта патефоной пластинкаар гү, али магнитофоной лентээр бурят дуу, хүгжэм дамжуулагдахань шухаг үзэгдэл болонхой. Жэшээнь, «Эрдэм», «Прогресс» кинотеатрнуудта тиимэ байдаг. «Прогресс» кинотеатрта арбаад хүнһөө бүридэһэн тусхай оркестр гэхэ гү, али хүгжэмэй труппа бии аад, репертуарынь дутамаг, бурят болон бусад арадуудай дуунууд оройдоо дуулагдадаггүй шахуу байна.

Хүдөөгэй клубуудта, кинотеатрнуудта патефон, магнитофон бии болонхой. Гэбэшье, эдээндэ хэрэгтэй пластинка гү, али лентэ городойшье, хүдөөгэйшье магазинуудһаа олохонь бэрхэтэй. Дуунуудые пластинка, лентэ дээрэ бэшэжэ тарааха хэрэгые хэн эрхилхэ ёһотойб?

А. Мангатханов.

Минии һанамжа

Зүг бүхэн тээшэ бэшэг, телеграмма табихаяа, телефоноор хөөрэлдэхэеэ, мүн ондоошье хэрэгээр республикымнай центральна почтодо хүнүүд ерэжэл, ошожол байдаг. Түхэреэн сүүдхэ соо, эндэ зон таһардаггүй юм. Зарим хүнүүд энэ почтодо хэрэгтэй ерээд, удаахан хүлеэхэ ушартай болодог. Илангаяа «телеграф», «телефон» гэһэн таһаг соо холын республика, область, город болон район, тосхонуудтай хөөрэлдэхые хүсэһэн хүнүүд сагаа хүлеэжэ һуудаг.

Удаан һуухадаа уншаха гэхэдэнь нэгэшье шэнэ газетэ, журнал байхагүй. Почтын байшангай нэгэ углуугда газетэ, журнал худалдагдадаг аад, үдэшын 5 часта хаагдашана. Тиимэһээ, республикымнай хэлхеэ холбооной управлени энэ таһаг соо үдэр бүри шэнэ газетэ, журналнуудые хододоо байлгадаг һаань, зохихо һэн.

Ш. Базаров.

Урогуудаа ажалтай холбожо үнгэргэнэбди

Промышленностиин ба хүдөө ажахын гол зүйлнүүдтэй танилсуулха, класста үзэһэн юумээ ажал дээрэ хэрэглэхэ гээшэ политехническэ һуралсалай шухала зорилто мүн гэжэ һургуулинуудай программа соо хэлэгдэнэ. Энэ зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула нюдөөрөө багсаан хэмжэлгын с'ёмка, хада уулын үндэрые хэмжэлгэ гэхэ мэтые хээрэ гаража хэдэгбди.

Үнгэрэгшэ һарын хуушаар табадахи классай һурагшад гурба-гурбаараа 4—5 звено боложо хубаараад, Хүрхэ гэжэ үбгөөгэй үндэрые нивелирээр хэмжэбэ. Энэ урок хоёр час соо үнгэргэгдөө.

Б. Цыренов, Суулгын дунда һургуулиин географиин багша.

Хурдан хүлэгөө унажа,
Хүбүүхэн гүйлгэдэг байба.
Хүрин велосипед шэлэжэ,
Хүбүүндээ баабайнь абаба.

Хурдан гээшэнь гайхалтай
Хүлэгые урдаа оруулнагүй.
Хазаартаяа хойноо хүтэлэнхэй
Хүбүүхэн гүйлгэнэ, эсэнэгүй.

Л. Хайдуровай фотоэтюд.
А. Бадаевай шүлэг.

Энэ артельдэ анхарал хандуулхаар болоо

Түмэр замай Новоильинск станциһаа зүүлжээ, дүшэ тухай модоной газарта лесхимпром гэжэ тосхон ой соо оршодог юм. 1955 оной декабрь болотор эндэ олзоборилгын артель байһанаа болюулагдажа, «Бурмонпромсоведэй» правлениин шиидхэбэреэр Заиграйн аймцентрдэхи «Красный производственник» артельтэй нэгэдхэгдэһэн юм. Тэрэ гэһээр эндэхи тосхон шэнэ артелиин нэгэ участогынь болонхой.

Олзоборилгын артелиин тус участогта канифоль, скипидар, терпентиновэ тоһон болон бусад продукци үйлэдбэрилэгдэнэ. Участогай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг түрүүшүүл яһала олон. Жэшээнь, хүдэлмэришэд Петр Ипатов, Дулзын Балданов, Семен Семенюк гэгшэд дабирхай шаналга дээрэ ажаллаха зуураа, даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэг байна.

Гэхэтэй хамта, «Красный производственник» артелиин правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Селин энэ участогай хүдэлмэриие эрид һайжаруулхын тула анхарал оролдолго багаар гаргана. Нүхэр Селин 1955 оной декабрьһаа хойшо эндэ хэдыхэн дахин ерэһэн байна. Теэд ерэхэдээшье тэрэ участогай ажахын ямар байдалда ороод байһанаар һонирходоггүй, харин кассирай орондо салингай мүнгэ хубаагаад лэ бусадаг байха юм.

Энэ участогай ажахыда ехэ дутагдалнууд бии. Бэлэн болоһон продукцинь худалдаа наймаанда гаргагдангүйгөөр хэдэн һараар хэбтүүлэгдэнэ. Байгша оной июль һара болотор үйлэдбэрилэгдэһэн 150 мянган түхэригэй продукци абаашахаяа тусхай вагон Новоильинск станци эльгээгдэһэн байгаа. Гэбэшье, артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Селинэй автомашина эльгээгээгүй дээрэһээнь тэрэ вагон хооһоор бусаагдаа һэн.

Олзоборилгын энэ артельдэ 4 автомашина бии аад, ашаг багатайгаар хэрэглэгдэнэ. Мүнөө артелиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, гүрэнэй түсэбые саг болзор соонь дүүргэхын түлөө тэмсэл тон һулаар ябуулагдана. Социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй.

Заиграйн аймгүйсэдком энэ артелиин иимэ байдалда ороод байһаниие мэдэжэ байбашье, зохихо хэмжээ абанагүй, ажахынь эмхи гуримгүй зангаараал байһаар. «Бурмонпромсоведэй» правлени «Красный производственник» артелиин бодото байдалые шалгажа, ажалдань эрид хубилалта хэхэ ёһотой.

М. Соснов.

В. ЖАЛСАНОВ.

Би баһал тиигээ ха юмбиб

Библиотекэһээ асарһан номойнгоо
Баран зурагуудынь хаража дүүргээд,
Ханда хүбүүн аха Дондогойнгоо
Хажуудань ерэбэ гүйгөөд.
— Аха, аха бушуу ябая,
Абаашажа номоо тушаая.
Үлүүсэ һонин зурагуудтай
Үшөө номуудые абая.
—Эрьелдэжэ миил зурагынь шэртээд,
Эрбэгэнэхэ юумэш үгы.
Шангаар унша, нам шэнгеэр,—гээд
Шангарба ахань ойлгуургүй.
—Хэзээш өөрөө уншадаггүй ха юмши,
Хайшан гээд би уншаха хүнбиб.
Зурагынь хараад дүүргэдэг хадашни,
Би баһал тиигээ ха юмбиб.
Дондог гэнтэ ганхаһаар
Домбогор уралаа зуушаба.
Дүүгээ гомдолтойгоор хараһаар
Дуугай тэндэ зогсошобо.

Загаһанай баялигууд тушаа

Манай Бурят-Монголой АССР дотор загаһаар баян нуурнууд, гол мүрэнүүд олон. Байгал далайн омолидо дурлахагүй хүн байха аал? Сэлэнгэ мүрэндэ гү, али Баргажанда элдэб загаһад элбэг ха юм. Гэбэшье, Сарьдагһаа эхи һабагша абаһан хүйтэн уһатай, дошхон гол горходой загаһанайнь баялиг тушаа хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэл түрэнэ.

Зэдэ голой сээл соогуур хаража ябаа һаа, хүри улаан тулануудтай ушархал байхабди. Тэдээнэй нэжээдынь 10—15 килограмм болодог бшуу. Иимэ загаһадые агнахаяа дурлахагүй хүн байхаб. Иимэ загаһа уһанай эрье дээрэ гаргажархёод байхада, ямар гоёб!

Сарьдагһаа эхитэй Хонгор уула, Сэхир, Хамни, Хурлиг гэхэ мэтын гол горходто эрхим шанартай загаһад элбэг байдаг. Хүри улаан хадаринууд, хара хүрин зэбэгэнүүд ямаршье загаһадһаа дутахагүй. Эдэ гол горходой загаһые үгы хэнгүй, олоор үдхэхэ гээшэ ажахын шухала хэрэг болоно.

Гэбэшье һүүлэй хэдэн жэлэй туршада Зэдэ гол болоод, тэрээндэ шудхаһан ондоошье уһа горходой загаһанайнь баялиг улам ехэ болохын орондо, харин ехээр хорошоһон байха юм.

Арбаад жэлэй урда тээ Зэдэ, Сэхирэй сээлнүүд соо загаһад һүрэгөөрөө харлажа ябадаг байһан аад, харин мүнөө ганса нэгээрээ харагдадаг болонхой. Эдэ голнуудай загаһад ямар шалтагаанһаа үсөөрөө гээшэб гэхэдэ: Зэдэ голой эрье дээгүүр хабар, намартаа бочконуудые, гүльмэнүүдые, онгосонуудые тээһэн хэдэн арбаад машина харахат. Городок городой ажалшад загаһа барихаяа гаража, угаа обтотойгоор гүбшадаг. Зүгөөр, тэдэнэй нэгэниинье загаһа бариха ямаршье зүбшөөлгүй ябадаг. Иигэжэ үдэр бүри хэдэн арбаад центнер загаһан баригдаад, загаһанай түриһэжэн үрэжэлгэнь баригдаһан загаһанай хэмжээе яашье хүсэнэгүй. Эдэ гол горходой загаһадые үдхэхэ ямаршье оролдолго гаргагданагүй. Загаһанай түрэһөө хаяжа байһан үедэ, зундаашье гүльмэдэхэ ушарнууд үзэгдэнэ.

Зэдэ голой сээл соогуур загаһанай олоороо суглараад байха үедэнь гү, али эшээлһэн туланууд болон зэбгэнүүдые харамсаараа зарим хүнүүд тэһэлэлгэ хэдэг гэжэ һанахаар. Тиигэжэ томо загаһадые барихынгаа хажуугаар, хэдэн арбаад мянган жэжэ ялааганануудые үгы хэлсэжэрхинэ. Иимэ бүдүүлиг аргаар загаһа барилга хорюултай бшуу.

Намартаа загаһадай сугларжа, үбэлжэхэ газарнууд тээшээ ошохо үеэрнь хэдэн арбаад гүр табигдадаг байна. Хэрбээ гүрнүүдэй задалагдаагүй һаа, тоо томшогүй олон жэжэ загаһад эшээндээ ошожо шадангүй—уһан соогоо хүрэшэдэг байха юм.

Үгышье һаа эшээнһээ таража, тэжээлээр элбэг газарнуудта ошохо, түрэһөө хаяхаар бэлдэхэ үедэнь баһал гүрнүүд, гүльмэнүүд гол горходто дүүрэшэдэг: түрэһэлхэ загаһадай ехэнхи хубинь үгы хэгдэшэдэг байна.

Городок городтохи фабрикын угаадһан Зэдэ голдо ехээр орожо, загаһанай тэжээл үгы хэгдээд, загаһа үдхэхэ хэрэгтэ ехэхэн хохидол ушаруулна. Эдэ бүгэдэнһөө шалтагаалан, Закаменай аймагай бишиихан гол горходтохи үнэтэ загаһад үрэ таһархаяа байна гэжэ хэлэхээр болоно. Нютаг нютагуудтахи загаһанай баялигые хороохогүйн тула зохихо эмхи зургаануудай зүгһөө анхарал табихань шухала гэжэ һанагдана.

Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет ямар үе сагта загаһа бариха болзор тогтоохоһоо гадна, бишиихан гол горход сооһоо ямар аргаар загаһа бариха тухай зааха, саг үргэлжын хиналта табихань шухала.

Ойрын хоёр жэлэй турша соо Зэдэ голдо, тэрээн худар шудхардаг гол горходто хахуулиһаа ондоо зэмсэгээр загаһа барилгые сэтолэн хорёо һаа, загаһанай баялигые хамгаалжа болохо һэн.

Б. Шойдоков.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэбэгүй

Мухаршэбэрэй аймагай Сутай нютагтахи Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Семенов энэ жэлэй эхеэр колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ тоосоото элидхэл хэхэдээ, хамтын малай байдаг газарнуудаар мүнөө жэлдэ шэнэ худагуудые малтахабди, гахайн типовой байра барихабди, колхозой центрын баниие шэнэлэн заһабарилхабди гэжэ найдуулһан юм. Тиимэ шиидхэбэришье гаргагдаа һэн.

Теэд, тэдэ хэмжээ-ябуулганууд мүнөө хүрэтэр бэелүүлэгдээгүй байһаар. Барилгын модоной дутамаг дээрэһээ гахайн байра дууһагдаагүй. Гахайнуудаа хуушан, хүйтэн байра соонь үбэлжүүлхэ баатай болоод байна.

Эдэ барилгаяа түргэдхэхын тула колхозой правлениин зүгһөө эрид хэмжээ абахаар болоо.

Ц. Бадлуев.

Ажалаа дүүргэһэнэй һүүлээр...

Намарай нэгэ үдэр... Колхозой таряа хуряалгын, үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриин шоморхо үеэр юумэн булта хам болоод байдаг. Иигээд Дээдэ-Курбын сомоной (Хори) Калининай нэрэмжэтэ колхозой правлени малшад—колхознигуудаа республикын столица асаржа, һони һонин юумэнүүдтэй танилсуулхаар шиидээд, 3 машинада дүүрэтэр һуулгажа эльгээбэ.

Эдэ колхознигууд оперо ба балетын театрта наада хараһан, музейдэ ороһон юм. Мүн сэмбын фабрика; мяха-консервын комбинат гэхэ мэтэ предприятинуудаар ябажа хараһан байна. Сэмбын фабрика тэдэниие илангаяа ехээр һонирхуулаа. Иигэжэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой малшад ургажа байгаа Улан-Удэ городоо хараад бусаһан байха юм.

Т. Раднаева.

Фото хэрэгсэлнүүдые хаанаһаа абахаб?

Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи магазинда (Бичура) һүүлэй 6—7 жэлэй турша соо фотоаппарат наймаалагдаагүй юм. Мүн фото зурагуудые абахада хэрэгтэй болодог зүйлнүүд (проявитель, фиксаж гэхэ мэтэ) оройдоо байдаггүй.

Фотоаппарадтай болохо, зураг буулгажа һураха хүсэлэнтэй хүнүүд эндэ олон. Гэхэ зуура, нютагай магазинда тиимэ хэрэгсэлнүүдэй үгы дээрэһээ, шадаха нэгэниинь аяар 70 модоной газарта оршодог аймагай центр ошоно. Тэндэшье хомор байдагша.

Фото хэрэгсэлнүүдые юундэ асарнагүйбта? гэжэ колхозой дэргэдэхи магазинайхидһаа асуухада, үг мэгэлдээд өөдтэй юумэ хэлэжэ үгэдэггүй.

Б. Дымбрылов

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Эндэшье задагай, тэндэшье зайдан"

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын октябриин 17-ной номерто толилогдоһон байгаа. Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малай байранууд заһабарилагдаагүй, кормушкануудынь һандархай, шэбхэнь сэбэрлэгдээгүй байһаар, мүн малшадай үбэлдөө байха гэрнүүд бэлэдхэгдээгүй, улаан булан ба культбазанууд эмхидхэгдээгүй гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдэһэн юм.

— Заагдаһан баримтанууд булта зүб байба, — гэжэ манай редакцида КПСС-эй Кяхтын айкомой Кяхтын МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Ермолаев мэдээсэбэ. Тус бэшэг Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна суглаан дээрэ малшадай хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэгдэжэ, дутагдалнуудаа усадхаха хэмжээнүүд абтаһан байна.

Манай республикын һонин

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

УРАНЗОХЕОЛШО А. ГАЙДАРТА ЗОРЮУЛАГДАҺАН ВЕЧЕР

Аймагай пионернүүдэй ордон хүүгэдэй уранзохёолшо А. Гайдарай дурасхаалда зорюулагдаһан вечер үнгэргэбэ. Уранзохёолшын ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай хэгдэһэн элидхэлэй һүүлээр Сосново-Озёрско дунда һургуулиин һурагшад А. Гайдарай шүлэгүүдые, зохёолнуудые уранһайханаар уншаба.

А. Гайдарай зохёолнуудые уран гоёор уншажа шалгарһан хүүгэдтэ шан барюулагдаа.

МҮЛЬҺЭН ДОРОҺОО ЗАГАҺА БАРИНА

Дулаан намар боложо, энэ жэлдэ Яруунын ехэ нуурнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ оройтожо мүльһөөр хушагдаһан байна. Тиимэһээ октябрь һарын һүүл багаар загаһашад агнууридa гараха баатай болоо һэн. Яруунын загаһанай заводой загаһашад агнууриин түрүүшын үдэрһөө эхилжэ амжалта туйлана. Алексей Григорьевой бригада үдэр бүхэндэ 8 центнер загаһа барина. Тэрэшэлэн Василий Григорьев, Никифор Конечных гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадын загаһашад мүн ехэ олзотой бусана. Һаяхан Григорий Байбородинай хүтэлбэрилдэг бригада нэгэ губшахадаа 20 центнер загаһа бария.

ОЛОНДО ХҮНДЭТЭЙ НАЙМААЛАГША

Георгий Михайлович Виноградов Сосново-Озёрскын рыбкоопто 10-дахи жэлээ наймаалагшаар хүдэлмэрилнэ. Георгий Михайлович худалдан абагшадта тон анхаралтайгаар хандадаг. Магазиндань саг үргэлжэ хэрэглэдэг үргэн хэрэглэлэй эд бараа хододоо наймаалагдана. Нүхэр Виноградовай оролдосотой ажалайнь түлөө тэрээндэ «Советскэ худалдаа наймаанай отличник» гэһэн нэрэзэргэ олгогдоо.

В. Васичкин.

Улан-Удын паровозно депогой даабариие болзорһоонь урид слесарь Григорий Евгеньевич Сапожников халаан бүриингөө нормые 180 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Депогой хүдэлмэришэд 1956 онойнгоо дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Сапожников. **А. Мантаевай фото.**

Һаалишанай амжалта

Кударын аймагай малшад адуу малһаа ашаг шэмэ ехээр абахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Ажахын шэнэ жэлһээ эхилэн аймагай һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Мүрысөөндэ Маленковой нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишан Антонина Вагина түрүү зэргэдэ ябана. Нүхэр Вагина үнгэрэгшэ октябрь һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 185 литр һү һааһан байха юм. Тиихэдэ ноябриин арбан хоног соо үнеэн бүриһөө 80 литр һү һааба. Ноябрь һарада үнеэн бүриһөө 250 литр һү һааха гэжэ уялга тэрэ абанхай.

Һү һаалгаар аймагай колхозуудай дунда Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз түрүү һуурида ябана.

И. Спиридонов.

ҺОНИН УШАР

Һаяхан Яруунын аймагай «Путь социализма» колхозой центр—Гондо тосхондо нэгэ һонин ушар болоо.

Нэгэтэ үглөөгүүр, үнэгэнэй харанхын үеэр колхозой шофер Эрдыниин Хаймчигай юһэ наһатай басаганай газааша гарахадань, һүлмэгэр хүхэ аад, ута унжагар «нохой» галдижа ябаба. Басаганай дүтэлжэ ерэхэдэ, тэрэнь гэнтэ аһашоо. Басагые унагаагаад, шонын һабардажа байха үедэ эсэгэнь гаражһаа машинаараа ерэжэ ябатараа харажархиба. Машинын дүтэлхэдэ шононь зайлажа, саашаа һулаханаар хатараа гэхэ. Басаганай эсэгэ машинаараа намнан хүсөөд, шоные даруулжа алаһан байна.

Гуринхалһан тэрэ шоно орой шүдэгүй болошоһон, тэрэ мүртөө урдахи баруун хүлөө, мүн хойто зүүн хүлөө капканда таһа татуулһан байгаа. Тиимэһээ басаганда шарха ехээр оруулаагүй юм.

А. Шулунов, Ц. Дандаров.

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ АРБАН ДҮРБЭДЭХИ СЕССИ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

1956 оной ноябриин 19-дэ, понедельнигтэ, үдэшын 7 часта Бурят-Монголой ород драмын театрын байшан соо (Ленинэй үйлсэ, № 46) ажалшадай депутадуудай городской Соведэй табадахи зарлалай арбан дүрбэдэхи сесси зарлагдахань гэжэ городской Соведэй депутадуудта Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет мэдээсэнэ.

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сесси

Ноябриин 13-най пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 14. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн пленарна заседани ноябриин 13-да үдын хойно болоо. Генеральна Ассамблейн арбадахи ба арбан нэгэдэхи сессинүүд дээрэ ООН-эй гэшүүндэ абтаһан гүрэнүүдэй делегацинуудые Ассамблейн түрүүлэгшэ Ван Вайтхаякон амаршалаа. ООН-эй гэшүүндэ шэнэ гүрэнүүдые абалга уласхоорондын эб найрамдалай үндэһэ һуурииe бэхижүүлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин бодотоороо бүхэдэлхэйн организаци болотор шэнэ гэшүүдые абаха ябадал үргэлжэлүүлхын тулада ехээр оролдолго гаргаха ёһотойбди гэжэ тэрэ хэлээ.

ООН-эй шэнэ гэшүүд—оронуудай делегацинуудые толгойлогшонор удаань үгэ хэлэһэн байна.

Һүүлэй үедэ уласхоорондын байдалай хурсадабашье, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха ябадал илажа, ООН-эй хүтэлбэрилхы гол ёһонь болохо бэзэ гэжэ найдажа байһанаа Венгерскэ Арадай Республикын делегациие толгойлогшо И. Хорват элишэлэн мэдүүлээ. ООН-до шэнэ гэшүүдые абалга хүйтэн дай һүжэрөөхые оролдодог хүсэнүүдэй горьтойгоор диилдэһые харуулна гэжэ Хорват тэмдэглээ.

Шэнэ гэшүүдые абалга ООН-эй үнэхөөрөөл түгэлдэр организаци болохо ябадалда шухала алхам болоно гэжэ Болгариин делегациие толгойлогшо Луканов мэдүүлээ. Баһа нэгэ алхам хэгдэжэ, агууехэ Хитадай Арадай Республика ООН-до түлөөлэгдэхэ бэзэ гэжэ найдажа байһанаа тэрэ элишэлэн хэлээ.

Арадуудай хоорондохи харилсаануудта хүсэ хэрэглэлгые хорихо тушаа ООН-эй Уставай дүримүүд наринаар сахигдаха бэзэ гэжэ найдажа байһан тухайгаа һаяхан бэеэ даанхай болоһон Мароккын болон бусад оронуудай түлөөлэгшэд хэлэһэн байна.

Удаань, Генеральна Ассамблейн онсо сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн нэмэлтэ асуудалнуудые зүбшэхэ зүйлдэ оруулха тухай Генеральна комитедэй һанамжа дурадхалнуудые Ассамблей хаража үзөө. Египедтэ эсэргүүгээр Англиин, Франциин болон Израилиин хэһэн эзэрхэг түримхэй ябуулганууд тухай асуудал Ассамблейн зүбшэхэ зүйлдэ голосованида табигдангүйгөөр оруулагдаха болоо. Эзэрхэг түримхэй добтолго хэһэн оронуудайшье түлөөлэгшэд, мүн тэдэниие зоригжуулагшадшье тус асуудал зүбшэхэ зүйлдэ оруулгые буруушааха аргагүй байшоо. Тэдэнэр мэхэ гохо хэрэглэхые оролдоһон, Ассамблейн зүбшэхэ зүйлдэ Венгридэхи байдал тухай асуудал гэдэгые оруулха гэжэ баалалта саашадаа хэжэ ороһон байна.

Энэ талаар США-гэй, Бельгиин болон Перугэй делегацинууд үүсхэл гаргаа.

Венгерскэ асуудал гэдэгые зүбшэхэ зүйлдэ оруулхые Венгриин, СССР-эй болон Чехословакиин делегадууд буруушаажа үгэ хэлээ.

Аюулгүйн Соведтэ, мүн Генеральна Ассамблейн онсо сесси дээрэ «венгерскэ асуудал» зүбшэн хэлсэхые Венгриин правительствын урда тээнь буруушааһан тухай һануулха зуураа, өөрынгөөороной дотоодын хэрэгүүдтэ иигэжэ хамааралсалгые Венгерскэ Арадай Республикын түлөөлэгшэ И. Хорват дахяад эрид шууд буруушаагаа.

Энэ асуудал имагтал Венгерскэ Арадай Республикын дотоодын эрхэ мэдэлдэ хамаатай асуудал болоно, тэрэниие Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ зүбшэн хэлсэлгые эрид шууд буруушаанаб гэжэ Хорват Венгриин правительствын зүгһөө дахяад онсолон тэмдэглээ.

Венгридэ эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, эм домоор туһаламжа үзүүлхэ тухай дурадхалнуудта минии правительство һайшаалтайгаар хандана, мүн Улаан Хэрээһэнэй уласхоорондын организацитай харилсаа холбоо байгуулна гэжэ Венгриин түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Удаань, СССР-эй түлөөлэгшэ В. В. Кузнецов мэдүүлгэ хээ. Генеральна Ассамблейн зүбшэхэ зүйлдэ «Венгридэхи байдал» гэһэн асуудал оруулха тухай Генеральна комитедэй һанамжа дурадхал пленарна заседани дээрэ хаража үзэгдэхэеэ байна. Энэ асуудалые Генеральна Ассамблейн заседани дээрэ хаража үзэхэ ямаршье үндэһэ баримта үгы гэжэ Советскэ Союзай делегаци тоолоно. Венгерскэ асуудал гэдэгые ООН-до хаража үзэхые Венгриин правительствын нэгэтэ бэшэ буруушааһан тухай Венгриин түлөөлэгшэ эндэ хэлээ. Юуб гэхэдэ, тус асуудал имагтал Венгерскэ Арадай Республикын дотоодын хэрэг байһан туладаа Венгриин правительствын эрхэ мэдэлдэ бүрин хамаатай асуудал болоно гэжэ В. В. Кузнецов хэлээ.

Хариин оронуудай зарим этэгээдүүдтэ түшэглэн, арадта ба революцида харша хүнүүдэй ... хэһэн фашистска үймөөе Венг... арадай ба демократическа хүс... дэй амжалтатайгаар бута ... байһан мүнөө үедэ «Венгр... байдал тухай» асуудалые Асс... блейн зүбшэхэ зүйлдэ оруулбал ... герскэ арадта имагтал хоро хүр... байна. Энэ асуудал зүбшэн хэлс... Нэгэдэмэл Нацануудай Орган... циин трибуные хэрэглэжэ, им... Венгриин правительствын эрхэ ... дэлдэ орохо асуудалаар шууя... гаха арга олгохо байна.

«Венгридэхи байдал тухай» ... дал Венгридэхи событинууд ... хэрэггүй шууяа гаргажа, Еги... эсэргүүгээр Англиин, Франции... раилиин хэһэн зэбсэгтэ добтол... шаа дэлхэйн олониитын ба Асс... лейн анхаралые һуларуулха ... гоор Генеральна Ассамблейдэ ... бигдана. Добтолго хэгшэд ... Египедэй городуудые зэр... бомбодоһонойнгоо түлөө, ам... һууһан хүн зониие зэрлиг му... гаар алаһан хюдаһанайнгаа ... уласхоорондын оршон бай... хурсадуулһанайнгаа түлөө ... салгаһаа зайсаха гэжэ оро... гээд В. В. Кузнецов хэлээ.

Ямар шалтагаан дээрэһээ Вен... дэхи событинуудай болоһон ... Венгриин арадай болон тэрэн... мократическа хүсэнүүдэй үйм... дые дараһан тухай, мүнөө үед... дэлмэришэн-Таряашанай Ре... ционно Правительствын хүтэлб... Венгридэхи байдалай гурим... дажа байһан тухай, арадай В... дэ бүхы талаһаань, түрүүшын ... жээндэ, социалистическэ гүрэ... зүгһөө эдеэ хоолой зүйлнүүдэ... хеэрэлгэнүүдээр, эм домоор ... ламжа үзүүлэгдэжэ байһан ... орон доторхи байдалые гурим... гые хүнгэдхэжэ байһан тухай ... Кузнецов дэлгэрэнгыгээр хэлэ...

Тиимэһээ советскэ делегаци ... риин делегациин арсалтые ... зуураа, Генеральна Ассамблей... шэхэ зүйлдэ «Венгридэхи бай... тухай асуудал оруулгые эрид ... буруушаана гэжэ үгынгөө түг... дэ В. В. Кузнецов мэдүүлээ.

Венгриин, СССР-эй болон ... словакиин делегацинуудай эрид ... буруушаабашье, «Венгридэхи ... дал» тухай асуудалые Гене... Ассамблейн хэлсэхэ зүйлдэ ... жа, пленарна заседанинууд ... зүбшэн хэлсэхэ гэһэн шиид... олонхиин дуугаар баталан аб...

СЕПГ-эй Центральна Комитедэй пленум

БЕРЛИН, ноябриин 15. (ТАСС). СЕПГ-эй ЦК-гэй 29-дэхи пленумэй ноябриин 12—14-дэ болоһон тухай мэдээсэл АДН агентство дамжуулаа. СЕПГ-эй ЦК-гэй 28-дахи пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар партиин хэһэн хүдэлмэри тухай, тэрэшэлэн уласхоорондын событинуудһаа абтаһан һургаал тухай СЕПГ-эй ЦК-гэй политбюрогой зүгһөө нүхэр К. Ширдеван пленум дээрэ элидхэл хээ.

СЕПГ-эй ЦК-гэй 28-дахи пленум дээрэ байгуулагдаһан комиссинуудай ажал-ябуулга тухай элидхэлнүүдые пленум шагнаа. Предприятинуудта хүдэлмэришэдэй ямар эрхэтэй байха тухай нүхэр В. Ульбрихт, 45 часай неделидэ оролгодо бэлэдхэхэ тухай нүхэр Г. Циллер элидхэлнүүдые хээ. Пенсинүүдые дээшэлүүлхэ тухай асуудалаар мэдээсэл мүн лэ шагнагдаһан байна.

Революцида харша этэгээдүүдтэ эсэргүүсэн, социализмын замаар дабшахын түлөө Венгриин хүдэлмэришэн-таряашанай засагай хэжэ байһан тэмсэлдэ талархажа, мүн англо-французска ба израильска интервентнүүдэй сэрэгые гаргахын түлөө Египедэй хэжэ байһан баатарлиг тэмсэлдэ талархажа байһанайнь түлөө ГДР-эй гражданинуудта, бүхы нүхэдүүдтэ Центральна Комитет баясхалан хүргөө.

Центральна Комитет хадаа предприятинуудта хүдэлмэришэдэй ямар эрхэтэй байха тухай асуудалай политбюродо зүбшэн хэлсэгдэһэн тушаа нүхэр В. Ульбрихтын элидхэлые һайшаагаад, хүдэлмэришэдэй эрхэ тухай һанамжануудаа мэдэлсэхын тулада, предприятинуудта хүдэл... кусси үнгэргэхын тулада хүдэл... шэдэй эрхэ тухай гол зүй... дые толилхо гэжэ нэгэн ду... шиидхээ. Саашань, Центральна ... митет хүдэлмэриин үдэрые ... гони болгохо түсэбые нэгэн ... гаар баталаа, тэрэшэлэн на... бологшодой пенсинүүдые д... лүүлхэ тухай дурадхал ба... абаһан байна. Эдэнь ГДР-эй А... палатын болон правительс... үзэмжэдэ дамжуулан үгтэхэ ю...

Залуушуул тушаа асууда... даар комисси байгуулха гэжэ ... ральна Комитет шиидхээ.

Пленум дээрэ болоһон диску... зохилдуулан ГДР-эй хүдэлмэ... ангида, бүхы ажалшадта хан... гаргахыень политбюродо даа... даа.

Индиин, Индонезиин, Бирмын болон Цейлоной премьер-министрнүүдэй зүблөөн дүүрэбэ

ДЕЛИ, ноябриин 14. (ТАСС). Бирмын, Цейлоной, Индонезиин болон Индиин премьер-министрнүүдэй зүблөөн мүнөөдэр дүүрэө гэжэ «Пресс Траст оф Индиа» агентство мэдээсэнэ. Премьер-министрнүүд хамтын мэдүүлгэ хээ. Тусхайлбал, англо-франко-израильска эзэрхэг түримхэй сэрэгүүдые Египедһээ гаргахадаа тэдэнэрэй ямаршье эрилтэнүүдые табиха ябадалые премьер-министрнүүд һайшаанагүй» гэжэ тус мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ. Генеральна Ассамблейн резолюцинууд саг дары, хүсэдөөр бэелүүлэгдэжэ, хариин оронуудай бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүд Египедэй газар дээрэһээ гаргагдаха ёһотой гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

«Нэгэдэмэл Нацануудай эдэ резолюцинуудые бэелүүлгые удаарuулга мүнөөнэй бэрхэтэй байдалые саашань шангадхана» гэжэ заагдана.

Аргентинын компарти һунгалтада хабаадалсаха эрхэһээ хаһагдаба

БУЭНОС-АЙРЕС, ноябриин 14. (ТАСС). Аргентинын коммунистическэ парти саашадаа болохо һунгалтануудта политическэ парти боложо хабаадалсаха эрхэһээ хаһагдаа гэжэ эндэ соносхогдоо.

Венгерскэ Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министр Нью-Йоркдо ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 14. (ТАСС). Венгерскэ Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министр Имре Хорват үсэгэлдэр Нью-Йоркдо ерээ. ООН-эй Генеральна Ассамблейн сессидэ хабаадаха венгерскэ делегациие тэрэ толгойлно.

Мүн Эндре Шик эндэ ерэлсээ. Венгриин энэнэй урдахи хоёр правительствонуудта гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшын ту... тэрэ даадаг байһан юм.

СССР-һээ ООН-эй дэргэдэ ... саг үргэлжын түлөөлэгшэ А. А... болев Венгриин гүрэнэй ажал... лагшадые Нью-Йоркын аэро... дээрэ амаршалаа.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО...

Фото-репортаж. Арюухан далайн эрьедэ

Байгал. Энэ хүхэ номин далайн, тэрэниие тойроһон ой тайгын баялиг барагдашагүй ехэ. Байгал шадар бэлэдхэгдэһэн барилгын модые һалаар түмэр замда дүтэлүүлхэдэ хэды ехэ аша туһатайб?

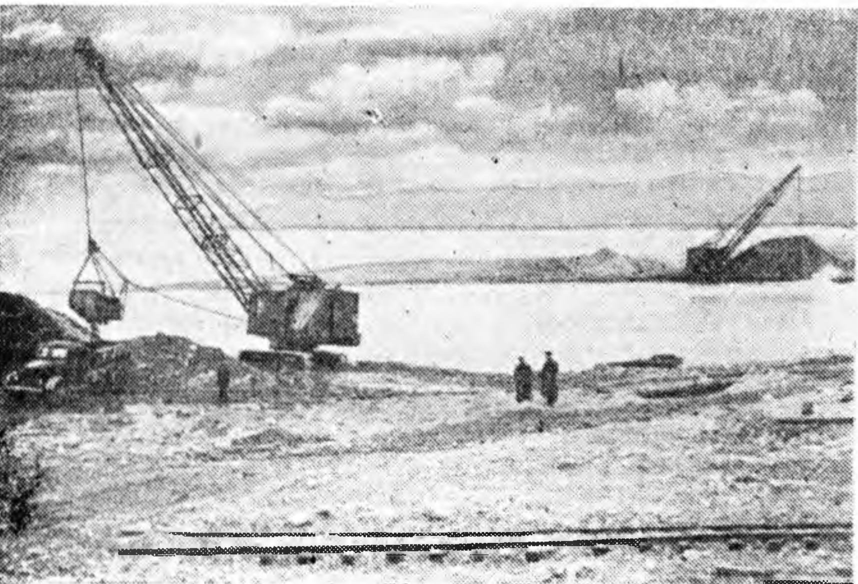

Имагтал советскэ засагай үедэ Байгал шадарай ой модон арадаймнай ажахыда элбэгээр хэрэглэгдэжэ байна. Республикымнай газар дайдаһаа олон миллион кубометр модон Эхэ оронойнмнай шэнэ барилганuудта эльгээгдэнэ. Орон доторнай барилгын хүдэлмэри жэл ерэхэ бүри үргэнөөр эрхилэгдэнэ. Барилгын эрилтые дүүрэнээр хангахын зорилгоор модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинууд хаа хаанагүй шэнээр байгуулагдана.

Түмэр замай Выдрино станци (Кабанскын аймаг). Эндэ урдань нарһан тужын, Байгалай долгиной эрье сохин шааяхань дуулдажа байгша һэн. Тэрэ гэһээр хоёрхон жэл үнгэрөө. Барилгашад олоороо ерэжэ, нэн түрүүн хүдэлмэришэдэй тосхоной шэб шэнэхэн гэрнүүд жэрылдэжэ эхилээ бэлэй. Һүүлээрнь хэдэн тээшээ һалаатаһан харгынууд бии боложо, модо буулган абаха комбинат баригдажа эхилээ һэн. Мүнөөшье эндэ барилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Түмэр замай станцида үдэр бүри элдэб ашаанууд буулгагдана. Шэб шэнэхэн бульдозер, самосвал болон бусад машина зэмсэгүүд эндэ асаргадана.

Эдэ үдэрнүүдтэ асаргадаһан модо тушаан абаха тусхай гаваниин барилга дүүргэгдэжэ байна. Тэрэнэй талмайнь аяар 240 мянган дүрбэлжэн метр болоно. Хэдэн зуун метр утатай залгаа һалануудые шэрэһэн ехэ пароходууд энэ гаваньда орохо юм. Энээниие малталгада хүсэ ехэтэ 7 экскаватор, 15 самосвал-машинанууд, мүн бусад техникэ табигданхай (нэгэдэхи зураг).

Тус комбинадай үйлэдбэриин предприятинуудые, мүн гэр байранuудые барилгада ехэ модон хэрэгтэй. Тиимэһээ мүнөө леспромхозуудһаа Байгал дээгүүр эндэ асаргадаһан модон Снежная гэжэ голой адагаар хүдөөдэ гаргагдана. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, зуу холо гаран мянган кубометр модон эндэ тушаан абтанхай.

...Модоной рамын түхэреэн хюрөөнүүдэй хииганаан холоһоо дуулдана. Забда залигүй хүдэлжэ байһан раманuудта автокранаар модонууд дамжуулан үгтэнэ (хоёрдохи зураг). Тэбэрижэ хүрэшэгүй бүдүүн модод ойрохон зуура хабтагайнууд болон гаргагдана. Энэ ехэ талмай дээрэ эрхилэгдэжэ байһан хүдэлмэри барандаа механизмын хүсөөр хэгдэнэ.

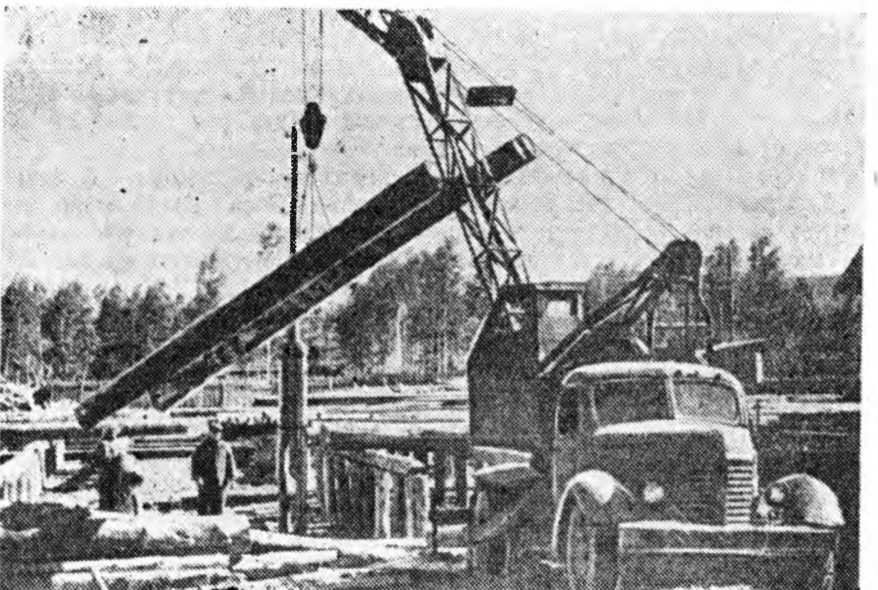

Комбинадай барилга ба тосхоной ажалшадай хэрэгсэлдэ ехэхэн электроэнерги хэрэгтэй болохо. Тэрэ эрилтые хангаха тепловой электростанци баригдажа байна. Хүдэлмэришэдэй тоо улам олошорно. Энэ жэлдэ аяар зууһаа дээшэ квартиратай байрын хэдэн арбаад гэр, хамтын байра, клуб, столово, хэдэн магазинуудай гэр баригдаба.

Иигэжэ арюухан Байгалай эрьедэ үшөө нэгэ ехэ предприяти бодожо байна.

И. Денисов.